

PUČKA RELIGIJA MLADIH HODOČASNIKA GOSPI SINJSKOJ

Glavinić, Anđelko

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:898706>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-19**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

PUČKA RELIGIJA MLADIH HODOČASNIKA GOSPI SINJSKOJ

ANDELKO GLAVINIĆ

Split, 2022.

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU

ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

ISTRAŽIVAČKI RAD 2

ZAVRŠNI RAD

**PUČKA RELIGIJA MLADIH HODOČASNIKA
GOSPI SINJSKOJ**

Mentor:

izv.prof.dr.sc. Vlaho Kovačević

Student:

Anđelko Glavinić

Split, rujan, 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. MLADI I RELIGIJA	5
3. HODOČAŠĆE	8
3.1. Istraživanje u Međugorju iz 2001.	9
3.2. Vjerski turizam	11
4. HODOČAŠĆE GOSPI SINJSKOJ	12
5. METODOLOŠKI I EMPIRIJSKI ASPEKTI ISTRAŽIVANJA	14
5.1. Predmet istraživanja, ciljevi i istraživačka pitanja	14
5.2. Istraživačka metoda i uzorkovanje	15
6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	16
6.1. Sociodemografska obilježja sugovornika	16
6.2. Način prisustvovanja hodočašću Gospi Sinjskoj	16
6.3. Motiv za prisustvovanje hodočašću Gospi Sinjskoj	17
6.4. Zadovoljstvo hodočašćem Gospi Sinjskoj	18
6.5. Samoprocjena razine vjere hodočasnika	19
6.6. Doprinos hodočašća svakodnevnom vjerskom životu	20
6.7. Povezanost vjernika sa vlastitom vjerskom zajednicom	21
6.8. Utjecaj hodočašća na vjerske zajednice	22
6.9. Molitveni ciljevi hodočasnika	24
6.10. Perspektive sugovornika na mišljenja drugih hodočasnika	25
7. ZAKLJUČAK	28
8. SAŽETAK	28
9. LITERATURA	31
10. PRILOZI	32
10.1. Intervju korišten u istraživanju	32
10.2. Obrazac za suglasnost	33
10.3. Transkripti intervjua	34
11. BILJEŠKE O AUTORU	49

1. UVOD

Hodočašće je jedan od većih vjerskih obreda i/ili praksi, koje se mogu naći u različitim oblicima u različitim religijama. Hodočašće ukazuje na putovanje koje vodi do određenog vjerskog središta. Već na prvi pogled jasno je da postoje velike razlike između blagdana i hodočašća. Dok je vjerski festival odabran i izvanredan trenutak svetog vremena, hodočašće je ustrajna i zanosna potraga za svetim mjestom. U hodočašću vjernik putuje do svetog mjesta ili ga traži, što znači da ga može nazreti tek na kraju teškog puta. Motivacija ovih odlazaka je prvenstveno vjerska, a sekundarno svjetovna, te zbog toga su ljudi kroz stoljeća hodočastili. (Jukić, 1987).

Ovaj istraživački rad će se specifičnije baviti jednim od mnogih poznatih hodočašća u kršćanskom svijetu te u Hrvatskoj - hodočašće Gospi Sinjskoj, u gradu Sinju, osobito oko blagdana Velike Gospe. Osim toga, tu je i jači fokus na mlade hodočasnike, njihovim vjerskim navikama, te utjecajima čina hodočašća na njihovu pučku religiju. Među većim točkama i ciljevima u ovom istraživanju, mogu se nabrojati: religijska identifikacija i razina vjere u mladima, motivi, načini, značenja, specifičnosti, te zadovoljstvo mladih vjernika na hodočašću Gospi Sinjskoj. Prije provedbe te interpretacije rezultata istraživanja, u ovom radu se također nalazi i teorijski okvir. Svrha toga jest da podsjeti čitatelje o vjerskom životu mladih u najnovijem, post-modernom razdoblju; da pojasni detalje te moguće učinke hodočašća na duhovni život svakodnevnog vjernika, te povijesno-socijalni kontekst hodočašća Gospi Sinjskoj u Sinju.

Nakon teorijskog dijela, zatim slijedi metodološki okvir te interpretacija obavljenih polu-strukturiranih intervjua obavljenih tokom perioda hodočašća oko blagdana Velike Gospe u Sinju, gdje su sugovornici ponudili svoja razmišljanja o svojem vjerskom životu te učincima čina hodočašća na njih i njihove vjerske zajednice.

2. MLADI I RELIGIJA

Federico D'Agostino razlikuje šest varijanti religioznosti mladih u Europi:

1. sakramentalizacija i sekularizacija ritualnih prijelaza počinje s obitelji kod kuće i završava u vjerskim institucijama;
2. otuđenje i sudjelovanje u životu Crkve kroz volontiranje i uključivanje u različite skupine;
3. religioznost koja je sve više nepovezana s tradicijom i više se oslanja na nečija uvjerenja i iskustvo;
4. udaljavanje od crkvenih institucija, težnja za duhovnošću i smislom;
5. ateizam ekstremne manjine pod utjecajem nihilizma, narcizma, individualizma;
6. religioznost kao oblik etničkog, nacionalnog i regionalnog identiteta suočenog s migracijskim valom i multikulturalizmom (D'Agostino prema Razum i Mandarić, 2019).

Paola Bignardi nudi zanimljivu i donekle sličnu analizu religioznosti milenijalaca. Svoju vjeru opisuje na sljedeći način: vjeruju u Boga, mole se na svoj način, ne idu na misu, traže toplu atmosferu u redovničkoj zajednici, smatraju da je dobro vjerovati, miješaju vjeru i etiku, teško razumiju jezikom Crkve, vole papu Franju, pitaju se kakva je uloga Crkve te malo znaju o Isusu Kristu (Bignardi prema Razum i Mandarić, 2019). U novim društveno-kulturnim okolnostima, konfesionalna pripadnost te vjerske prakse postaju stvarnost za manji broj mladih. "Među mladima postoji sklonost da nisu protiv, ali su navikli živjeti bez Boga objavljenog u Evanđelju i bez Crkve, te pribjegavaju alternativnoj religioznosti i duhovnosti koja nije pretjerano institucionalizirana" (Matteo prema Razum i Mandarić, 2019).

Studija o religioznosti zagrebačkih adolescenata objavljena 2019. godine u Hrvatskoj (Razum i Mandarić, 2019) je sadržavala rezultate ankete provedene među zagrebačkim srednjoškolicima. Iako adolescenti čine samo jedan dio populacije koji spada u kategoriju mladih, smatraju se posebno važnima jer su izrazito dinamični i nestabilni. U adolescenciji dolazi do prijelaza s nestabilnih vrijednosnih orijentacija na čvrste stavove. To vrijedi i za religioznost. Najveći postotak zagrebačkih adolescenata identificira se kao katolici (Razum i Mandarić, 2019).

Vjerski razvoj mladih ima tri zadaće: utvrđivanje osobnog identiteta, potrebu za moralnim standardima i osobni izbor. Potreba za moralnim standardima dijelom je emocionalne prirode, dijelom intelektualne. Na emocionalnoj razini, mladima je potreban uzor, čvrsta osoba na koju se mogu osloniti, netko na koga će se ugledati, netko s kim se mjeriti (Goldman prema Szentmártoni, 2008). Daljnja karakteristika vjerskog razvoja mladih je pojačan osjećaj krivnje. Možda bi bilo bolje reći ovo: kod mladih je povećana osjetljivost na zlo, na nepravdu, na grijeh (Szentmártoni, 2008).

U zapadnim društvima dječja duhovnost skrivena je pojava koja je, zahvaljujući različitim procesima, neprimjetna odraslima koji uvelike utječu na religijsko shvaćanje i ponašanje (Adams, Hyde, Woolley prema Kovačević, Kardum i Malenica, 2019). Proces potiskivanja, nerazumijevanja te ignoriranja od strane odraslih dovodi do zaboravljanja te tumačenja različitih dječjih iskustava, koji su psihološke i duhovne prirode, na krivi način. Jedna od najvažnijih lekcija koju bi odrasli trebali naučiti od djece se odnosi na strahopoštovanje koje otvara vrata svetoga. Formiranje i razvoj identiteta povezuje se u okviru religioznosti i duhovnosti s konceptom zajedništva i nadilaženja “vlastitog ja”, bez čega ne možemo govoriti o autentičnom duhovnom iskustvu (Hart prema Kovačević, Kardum i Malenica, 2019).

Istraživanje religioznosti mladih često se povezuje s obitelji i stjecanjem religioznosti u krugu obitelji ili s utjecajem religioznosti na ponašanje mladih. Kada postoji rast u religiji, to obično odgovara poboljšanju odnosa roditelj-dijete i dalje, čak i u slučajevima kada smo imali druge promjene ponašanja prije tog porasta (u vjeri), kao što su alkohol, droga i delikvencija, što inače utjecati na smanjenje religioznosti i narušiti obiteljske odnose. Tako su se među mladima kojima je vjera postala važnija poboljšali odnosi s majkom, ocem (u manjoj mjeri) i obitelji. S obzirom na to da će razvojna očekivanja da će religioznost u adolescenciji opasti, posebno vjerska praksa (to je uobičajen scenarij), činjenica da je u slučajevima rasta religioznosti došlo do brzih i velikih poboljšanja unutar obitelji jednako je značajna kao i činjenica da većina mladih ljudi ostati postojan u vjeri (Smith, Denton, Faris, Regnerus prema Leutar i Josipović, 2008).

Nedavne studije pokazale su da su mjerenja religioznosti, s obzirom na odlazak u crkvu i važnost religije, bila obrnuto povezana s maloljetničkom upotrebom droga, opijanjem, pušenjem i delinkvencijom. S druge strane, ta su mjerenja bila proporcionalno povezana sa

suicidalnim mislima, pokušajima samoubojstva i samoubojstvima mladih u Sjedinjenim Državama. Većina suvremenih studija o utjecaju religioznosti na mlade ljude rezultira koncentracijom na visokorizična ponašanja, dok se manje studija fokusira na pozitivno ili idealno ponašanje adolescenata. Tako, primjerice, dobiveni rezultati pokazuju da je odlazak u crkvu povezan s postignućima adolescenata od djetinjstva do studiranja, očitujući se kao zaštitni utjecaj, baš kao i u rizičnoj mladosti protiv napuštanja škole (Regnerus i Uecker prema Leutar i Josipović, 2008).

3. HODOČAŠĆE

Pod hodočašćem općenito podrazumijevamo posjet pojedinca ili grupe bliskim ili dalekim svetim mjestima gdje traže ili doživljavaju nadnaravnu pomoć ili milost. Hodočašće se odvija u vjerskoj namjeri i stavu i to je čin pobožnosti. Često se poduzima u posebne svrhe, kao što su ozdravljenje, spasenje duše, zahvala, pokora, post, vjersko bogoslužje, oslobađanje od fizičkih i psihičkih nevolja, itd. (Ebertz, Milovan, Jukić, Ries prema Leutar, Neuhold i Leutar, 2007). U kršćanstvu, hodočašće nije zapovijed, kao u islamu ili judaizmu, već čin slobodne odluke pojedinca. Drugi vatikanski koncil vidi Crkvu kao putnicu, koja želi vidjeti i približiti se današnjem modernom vremenu, kao i brigama i nevoljama svojih vjernika i svih ljudi dobre volje ("Lumen Gentium" prema Leutar, Neuhold i Leutar, 2007).

Odabir za nomadski način hodočašća zapravo je simbolički izraz dubljeg izbora za unutarnji duhovni život, moralnost i misticizam, koji se više ogleda u dobrovoljnom osiromašenju, odricanju od svjetovnih dobara, stalnoj pokretljivosti u slobodi, bezemljaštvu i, osobito podložan zakonima prirode. ujedno i zakone božanskog Stvaranja (prema Jukić, 1988). Tako je hodočašće, kao namjerna komponenta pučke religije, prošlo kroz sve oblike svog izražavanja: ritual, degeneraciju, bijeg u mistiku, zamjenu u svjetovnom, pronalaženje svetog u prirodi. Ponovno osvajanje svetih vrijednosti, često ostvareno na svjetovni i iskrivljen način, izraz je potrebe za jedinstvom, postojanošću vrijednosnog poretka, autoritativnim moralnim vodstvom i osmišljavanjem vlastitog života (prema Jukić, 1988).

U suvremenom društvu hodočašće više nije izbor načina života; manje je to herojski ili svetački izbor. Živjeti svoj život kao hodočašće više nije vrsta etičke mudrosti koju su otkrili ili pokrenuli odabrani i pravedni. Hodočašće je ono što se čini nužno, kako bi se hodanje uložilo u svrhu dok luta bez odredišta. Budući da je hodočasnik, može se učiniti više od hodanja - može se hodati do. Čovjek se može osvrnuti na otiske ostavljene u pijesku i vidjeti ih kao cestu. Može se razmišljati o prošlosti ceste i vidjeti je kao "napredak prema", napredovanje, približavanje "bliže". Može se napraviti razlika između "iza" i "ispred" i zacrtati "cestu ispred" kao niz otisaka stopala koji tek trebaju probiti zemlju bez obilježja. Desitnacija, postavljena svrha životnog hodočašća, daje oblik bezobličnom, čini cjelinu od fragmentarnog, produžuje kontinuitet epizodnom (Bauman, 1996).

U naše vrijeme osjećamo porast broja hodočasnika, no njihovo uvrštavanje u svetišta nije samo po sebi siguran pokazatelj kršćanskog osjećaja, jer one mogu biti potaknuti

profanim ili indiferentnim motivima. Moderna prijevozna sredstva i ekonomski napredak uklanjaju aspekte napora i pokore te čine putovanje lakšim i ugodnim. U doba turizma, prijeti opasnost da hodočašća prerastu u turistička putovanja te stoga postanu potrošno dobro koje si ne može svatko priuštiti. S druge strane, ponekad sudionici, posebice mladi, s entuzijazmom sudjeluju u hodočašću kao “maršu” vjere za mir ili protiv gladi u svijetu (Milovčić, 2007).

R. Laurentin u svojoj analizi autentičnosti Lourdesa tvrdi da hodočašća naglašavaju: da traženje milosti i ozdravljenja pokazuje centripetalno magično ponašanje suprotno oblativnom kretanju autentične vjere. Zatim, da se potiču samozatajni rituali, gdje hodočasnici (koji nisu praktični vjernici), dok se u svetištima ponašaju kao molitvenici, nakon povratka kući mirne savjesti prihvaćaju prijašnju ravnodušnost. U ovom slučaju se pojavljuju kao alibi u kojem se gasi vjerski nemir, no ustvari bi se trebalo ukazati na učinkovito i trajno obraćenje (Laurentin prema Milovčić, 2007).

Hodočašće je oblik sentimentalne i emocionalne pobožnosti, čak i kada nije oblik kolektivnog entuzijazma ili, jednostavnije, instinkt krda koji potiče odlazak tamo gdje ima više ljudi. Tu je također i “polarizacija prema ‘komadiću neba’ koji odvlači svetište od zemaljskih stvarnosti i zagovaranja pravde i ljubavi prema braći i društvu”, te “natprirodna, pijetistička, čak i magična i praznovjerna odstupanja koja uopće nisu izmišljena” (Laurentin prema Milovčić, 2007).

Također, Laurentin smatra da hodočašće mora stvoriti klimu zajedništva u skupini te između različitih skupina, kao povlašteno iskustvo zajedništva između zajednice i različitih Crkava. U molitvi se važnost pridaje u prvom redu liturgijskoj riječi, osobito sakramentalnoj, te hodočašće mora biti uistinu snažno vrijeme duhovnog života potkrijepljeno propovijedima i katehezama. “Premda ne treba biti rigorozan, ne treba podleći iskušenju da se hodočašća pretvori u turističko putovanje već treba paziti da se odvijaju u duhu molitve” (Laurentin prema Milovčić, 2007).

3.1. Istraživanje u Međugorju iz 2001.

Na temelju istraživanja provedenog 2001. u Međugorju na uzorku od 505 sugovornika, kojeg su vršili Leutar, Neuhold i Leutar, mogu se dobiti usporedive informacije u vezi pučke religije hodočasnika iz mnogih zemalja i religijskih zajednica (Leutar, Neuhold i Leutar, 2007).

Više od 80% hodočasnika moli dnevno, što upućuje na praktične vjernik, dok 59,8% hodočasnika moli čak više puta dnevno, što općenito upućuje na izrazito jak duhovni život. 82,3% hodočasnika ide na sv. misu nedjeljom ili čak i češće. Istraživanje provedeno u Lurdu u krajem devedesetih ukazuje na pozitivnu koleraciju između hodočašćenja i redovitosti odlazaka na sv. misu, što upućuje da velika većina hodočasnika su i dalje praktični vjernici, iako većina tih praktičnih vjernika ipak rjeđe pohada sv. misu (Leutar, Neuhold i Leutar, 2007).

Iz tog istraživanja, 31.5% sugovornika se bilo odredilo kao duboko religioznim osobama, dok više od polovice sugovornika se smatraju općenito religioznima. Moglo bi se pretpostaviti da hodočasnici uglavnom njeguju svoj snažan odnos s Bogom i duhovni život. Također se pokazuje da starije osobe češće izražavaju svoju duboku religioznost, dok je kod mladih više zastupljena nesigurnost (Leutar, Neuhold i Leutar, 2007).

Već više od polovice hodočasnika se osjeća jako povezano s Crkvom, dok se tek 3,6% hodočasnika izjašnjava da nisu povezani s Crkvom. Moguće jest da sa riječju “povezanost”, hodočasnici misle da se radi o nekoj emocionalnoj povezanosti koju oni stvarno i osjećaju. No kada se radi o aktivnosti unutar župne zajednice, onda se vidi da je u pitanju puno manji broj. U svojim župnim zajednicama aktivno je tek 45% hodočasnika. Što se tiče aktivnosti, sugovornici često spominju aktivnosti u župnim zborovima, katehizaciji, voditeljstvu i ostalim različitim laičkim udruženjima koja se nalaze pri župnim zajednicama (Leutar, Neuhold i Leutar, 2007).

Što se tiče motivacije dolaska na hodočašće, u istom istraživanju iz 2001. mnogi hodočasnici na prvo mjesto stavljaju traženje Boga i produbljanje vjere, te čežnja za duševnim mirom. Zatim su duhovna obnova, te zahvalnost Bogu za primljene milosti, te jedna od najtradicionalnijih motiva ističu se tjelesno i duševno zdravlje, te onda nada za pomoć u nevolji, ako ne ispunjavanje obećanog zavjeta, dobivanja oprosta ili pokore. Jačina religioznosti je povezana sa motivima hodočašća, stoga više religiozni ljudi imaju više duhovne razloge za hodočašće, dok manje religiozni pojedinci više naglašavaju tradicionalne elemente hodočašća (Leutar, Neuhold i Leutar, 2007).

U istom istraživanju provedenom 2001. godine uočeno je da oni koji češće idu na sv. misu više i doživljavaju duhovno ozračje Međugorja. Jednako je i s učestalošću molitve, odnosno proživljavanjem vlastite religioznosti. Stoga se može zaključiti da ljudi koji su

religiozniji i više prakticiraju svoju vjeru također više doživljavaju duhovno ozračje (Leutar, Neuhold i Leutar, 2007).

3.2. Vjerski turizam

Bauman smatra da je najprimjerenija metafora za modernu strategiju života, usredotočenu na posao građenja identiteta - hodočasništvo. Hodočasnici moraju biti donekle sigurni u svijet i svoj cilj kretanja, jer bi u suprotnom hodočašće bilo besmisleno. Oni su polagali vjeru u solidnost svijeta kojim su hodali, te svijet više nije gostoljubiv za hodočasnike. Hodočasnici su izgubili bitku tako da su je pobijedili: pretvorivši društveno u pustinjsko, na kraju vjetrovito mjesto na kojem je lako izbrisati otiske stopala kao i napraviti ih. Pokazalo da stvarni problem nije kako stvoriti identitet, već kako ga sačuvati - u pustinji je lako proći trag, ali teško ga je zadržati (Bauman, 1996).

Brojna istraživanja skreću pažnju na nejasnu i promjenjivu granicu između hodočašća i turizma, odnosno između hodočasnika i turista, posebice u postmodernom razdoblju gdje prevladava opća mobilnost, u vremenu pomičnog svijeta. Područja hodočašća i turizma preklapaju se u mnogim dijelovima, na primjer u potrazi za autentičnošću ili mističnim iskustvom, u stjecanju novih znanja i statusa u susretu s neobičnim ili svetim, u posebnim ritualnim procesima koji oba oblika putovanja svrstavaju u "sveto", te promjenjive motivacije turista ili hodočasnika, uvjeravanje hodočasnika i turista u ispunjenje unutarnjih želja i potreba itd. (Badone i Roseman, Digance, Graburn, MacCannell prema Radulović, 2013).

Vjerski turizam najčešće se javlja u tri oblika: kao hodočašće (grupni ili individualni posjeti svetištima); kao masovna okupljanja u povodu značajnih vjerskih datuma i obljetnica; kao obilazak i posjet važnim vjerskim objektima i objektima unutar turističkog itinerera (Geić prema Duvnjak, Relja, i Žeravica, 2011).

Vjerske zajednice, posebice one rezervirane za turizam kao obilježje modernog doba, često izbjegavaju označavati vjerski turizam kao putovanja nadahnutu vjerom (npr. hodočašća). Ne žele isticati svjetovni aspekt ovih kretanja, već ističu samo duhovni aspekt. Ipak, nema svrhe u tome da se stvaraju oštre razlike jer u svakom vjerskom motiviranom putovanju postoje elementi zajednički i drugim turističkim putovanjima gdje je neizbježan činjenica je potrošnja (prijevoz, smještaj, hrana, kupovina, suveniri itd.) (Hitrec, Čorak, Mikačić prema Duvnjak, Relja, i Žeravica, 2011).

4. HODOČAŠĆE GOSPI SINJSKOJ

Nakon pada Bosne i Hercegovine i velikog dijela Hrvatske pod tursku vlast u 17. st., nastupilo je najteže razdoblje za kršćane, koje je u Hrvatskoj trajalo dvjesto sedamnaest godina, a u Bosni i Hercegovini četriristo petnaest godina, tijekom kojih su Hrvati katolici bili izloženi prisilnom prelasku na islam, svakodnevnom smrću, porušavanja samostana, crkvi i župnih kuća (Dragić, 2016).

Turski vojnici su četiri puta rušili crkvu i samostan na Šćitu (onkraj Rama) i ubijali fratre. Pravoslavci iz Vukovskog i Ravnog (kod Kupresa) spalili su crkvu 1682. godine. Među svim tim stradanjima, slika Gospe od Milosti ostala je neoštećena (Dragić, 2016). Nakon poraza Turaka kod Beča 1683. godine, uslijedila je odmazda nad Hrvatima katolicima u Bosni i Hercegovini. U to vrijeme Hrvati su masovno napuštali svoju domovinu, tako da ih je 1723. godine u Bosni i Hercegovini ostalo svega 23 000. Hrvati su bježali i sklanjali se ne samo u krajeve pod mletačkom vlašću, nego i u Liku, Bačku, Banat, Baranju, Srijem, Italiji i mnogim drugim mjestima u blizini (Dragić, 2016).

Uz milost Gospe Sinjske, Sinj je čudesno obranjen od napada 60.000 turskih vojnika na blagdan Gospina Uznesenja na nebo 1715. godine. U spomen na tu obranu, Sinjska Alka se održava već 301 godinu (Dragić, 2016).

Velik broj vjernika, iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, te čak i drugih zemalja hodočasti Gospi Sinjskoj na zavjet, osobito na blagdan Velike Gospe kada se u svetištu mogu naći više tisuća hodočasnika. To hodočašće nije bilo nimalo lako. Hodočasnici bi napustili svoja mjesta i svoja sela najmanje do noć prije Velike Gospe. Noću bi hodali brdima i dolinama, a jedini orijentir im je bila Sjevernjača. Teren nije nimalo lagan jer je sav kamenit i teško prohodan. Najbrži su u jutarnjim satima stigli u Sinj pokloniti se liku Čudotvorne Gospe Sinjske. (Sunara prema Dragić, 2010). Među hodočasnicima budu i mala djeca u naručju, te iznemogli i bolesni, a mnogi hodočasnici dolaze bosonogi. Neki od hodočasnika na hodočašću pješače do tri-četiri dana. Na hodočašću čak budu i pravoslavci, te općenito bi nastao metež, do te mjere da svećenici su jedva služili misu, iako su čak i mnogo više sabraniji na taj poseban dan (Dragić, 2016).

Hodočasnici su u prošlosti ostavljali na Gospin oltar ili pred Gospin kip zlatni nakit, dukate, platno za misnice, zavjetne darove, no ovih dana se uglavnom daruje novac (Topić prema Dragić, 2016). Vjernici u procesiji prate Gospinu sliku s upaljenim svijećama i svetim

barjacima, dok na zvoniku zvone zvona, a na bedemima prangije pucaju. Ljudi koji bi morali ostati kući bi na okićenim prozorima sklopljenih ruku pozdravljala Gospu. Četvero bi nosilo Gospinu sliku, spuštajući ju s ramena na ruke, te spuštajući i dižući bi ju okretali desno i lijevo, čineći znak križa svojim pokretima. Time bi blagosloville Varoš, dok bi svi vjernici u to vrijeme uokolo klečali. Procesija bi završila u jedan sat, te bi zatim uslijedila Velika misa u crkvi (Dragić, 2016).

“Prema nepisanomu dogovoru ramskih i sinjskih fratara Velika Gospa slavi se u Sinju kada onamo među mnogobrojnim hodočasnicih hodočaste Ramljaci, a Mala Gospa slavi se u Rami kamo hodočaste Sinjani, Hrvati iz lašvanko-lepeničkoga kraja i drugih krajeva iz Bosne, Livna, Duvna, Konjica, Hercegovine, Hrvatske” (Topić prema Dragić, 2016). U zadnje vrijeme se čak i u Rami slavi Velika Gospa, te se radi toga hodočašće Ramljaka u Sinj organizira u okviru devetnice, tj. u nedjelju prije Velike Gospe, na dan Sinjske Alke (Topić prema Dragić, 2016).

5. METODOLOŠKI I EMPIRIJSKI ASPEKTI ISTRAŽIVANJA

5.1. Predmet istraživanja, ciljevi i istraživačka pitanja

Predmet ovog istraživanja je bio ispitati iskustva mladih hodočasnika Gospi Sinjskoj. Opći cilj jest ispitati i analizirati pučku religiju kod mladih hodočasnika Gospi Sinjskoj za vrijeme blagdana Velike Gospe u Sinju.

Posebni ciljevi istraživanja u ovom radu su bili;

1. ispitati religijsku identifikaciju i pohađanje religijskih obreda kod sugovornika (učestalost molitve i odlazak na sv. misu, zajedništvo sa svojom vjerskom zajednicom),
2. ispitati motive dolaska na hodočašće kod sugovornika,
3. ispitati načine dolaska na hodočašće kod sugovornika,
4. ispitati značenje hodočašća za svakodnevni život sugovornika,
5. ispitati specifičnosti hodočašća Gospi Sinjskoj
6. ispitati zadovoljstvo sugovornika po pitanju hodočašća.

U svrhu ostvarenja ciljeva istraživanja, te na temelju dosadašnjeg pristupa temi mladih hodočasnika, mogu se nazrijeti te postaviti sljedeća istraživačka pitanja:

1. Da li sugovornici koji se identificiraju kao uvjereni vjernici te oni koji redovito pohode vjerske obrede iskazuju veći interes da idu na hodočašće nego sugovornici koji su manje identificiraju kao uvjereni vjernici te oni koji redovito ne pohode vjerske obrede?
2. Da li sugovornici koji pripadaju vjerskoj zajednici češće idu na hodočašće od sugovornika koji ne pripadaju vjerskoj zajednici?
3. Da li sugovornici češće dolaze na hodočašće pješice nego sa drugim prijevoznim sredstvima?
4. Da li sugovornici daju veći značaj hodočašću za svakodnevni život?
5. Da li sugovornici na hodočašću su bliži jedni drugima u odnosu na prisutnost koju imaju jedni s drugima što im pomaže u duhovnoj obnovi?
6. Da li sugovornici se češće mole za svoje zdravlje i zdravlje bližnjih nego za promjenu života u vjeri?

5.2. Istraživačka metoda i uzorkovanje

Metoda primijenjena u ovom istraživanju je bio polu-strukturirani intervju. To je djelomično zato što se podaci iz intervjuja mogu analizirati na razne načine, a nešto ih je lakše organizirati nego druge oblike kvalitativnih prikupljanja podataka. Polustrukturirani intervju pruža priliku istraživaču da čuje sudionika kako govori o određenom aspektu svog života ili iskustva. Pitanja koja postavlja istraživač funkcioniraju kao okidači koji potiču sudionika na razgovor (Willig, 2008).

Intervjui su se obavljali u/oko područja grada Sinja, u vremenskom razdoblju oko blagdana Velike Gospe (od 13.8.2022. do 15.8.2022.) kada se u gradu u jutarnjim satima održavaju mise za različita mjesta i župe pokraj grada Sinja, i u Cetinskoj Krajini općenito. Razlog tomu pretežito se nalazi u pretpostavci da će sugovornici moći ponuditi svježije i relevantnije informacije, detalje, komentare te generalno osjećaje u vezi hodočašća Gospi Sinjskoj, tokom ili odmah nakon prisustvovanja u tom činu. Na intervjuje su se odazvali 9 sugovornika, koji su potpisali relevantan obrazac za suglasnost i pristali na snimanje razgovora putem diktafona.

Sugovornici su bili u dobnom razdoblju od 21 do 31 godina, (najviše jedan pojedinac koji ima 38 godina), uglavnom muškog roda osim dvoje sugovornica. Prvotno je bilo ideja da sugovornici trebaju biti unutar određenih dobnih razdoblja, no zamjetni manjak pojedinaca koji su bili u stanju ili su željeli se odazvati na intervju, a da su bili, primjerice, ne mlađi od 18 godina a ne stariji od 30, je omogućio da se raspon mogućih sugovornika raširi i na populaciju stariju od 30. Intervjui su uglavnom trajali od 5 do 8 minuta, sadržavajući pitanja koja se tiču ciljeva istraživanja, pritom ostavljajući mjesta za komentare i primjedbe sugovornika.

U svrhu bolje čitanosti ovog rada, svi citati koji se budu koristili iz intervjuja u svrhu interpretacije će biti u zagradama, naznačenim oznakom S i brojem koji je dodijeljen određenom sugovorniku kojeg se intervjuirao (S1, S2... Sn) odmah nakon citata. Svi citati se mogu pronaći iz transkripta svih intervjuja unutar djela za priloge, koja se nalazi pri kraju rada.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

6.1. Sociodemografska obilježja sugovornika

U ovom istraživanju, bilo je zatraženo od sugovornika da izlože svoju rod, dob, razinu obrazovanja te radni status, u svrhu zabilježavanja njihovih sociodemografskih obilježja. Od devetero sugovornika, jedino dvoje sugovornika je bilo ženskog roda, dok su ostatak sugovornika izjasnili da su muškog roda. Također od istog broja sugovornika, dobi su se uvelike razlikovale, od sugovornika koji su imali najmanje 21 godina do jednog sugovornika koji je imao 38 godina. Četvero najmlađih sugovornika je bilo u dobnom području od 21 do 24 godine, dok drugi četiri sugovornika je bilo u rasponu od 28-31 godina.

“Muško, 22 godine, zaposlen, neoženjen. Srednja stručna sprema.” (S5)

“Žensko, 31 godina, zaposlena, i šta je bilo još? Magistar povijesti i umjetnosti.” (S6)

“Muško, 29, magistar arheologije, zaposlen.” (S7)

Što se tiče razine obrazovanja i radnog statusa, zabilježeni odgovori su se uvelike razlikovali da bi mogli imati nekakvog povezanog značaja, pritom ističući koliko čin hodočašća je općenito veoma dostupan javnosti. Mlađi sugovornici (u razdoblju od 21 do 24 godine) su pretežito bili nezaposleni, te sa višom stručnom spremom, dok su stariji sugovornici (oni od 28 do 38 godina) su svi bili zaposleni i visoko obrazovani.

6.2. Način prisustvovanja hodočašću Gospi Sinjskoj

U sljedećem pitanju u intervju, od sugovornika je bilo zatraženo da obrazlože na koji način su prisustvovali hodočašću Gospi Sinjskoj, s manjim poticajem da sugovornici također napomenu načine prijevoza, bilo pješice, vozilom, u prisutnosti obitelji ili prijatelja, sami i tako dalje. Većina sugovornika napominje da su na ovogodišnje hodočašće Gospi Sinjskoj u 2022. došli uglavnom sa vozilom, najčešće obiteljskim autom (jedna sugovornica je napomenula da je došla busom), iako su u prethodnim godinama, ako su išli, uglavnom su išli pješice te sa svojom obitelji ili prijateljima:

“Evo danas vozilom, a inače sam pješke.” (S4)

“Trenutno vozilom, ali kao mladi, pješke.” (S5)

Određeni sugovornik je također spomenuo da bi na hodočašću, kada bi išli skupa sa svojom obitelji i/ili poznanicima, bi uglavnom proveli vrijeme moleći se Gospi Sinjskoj, pritom po zavjetu hodali bosonogi:

“Pa evo ove godine sam sa vozilom došao, ali prošlih godina sam skupa sa svojim prijateljima, rodbinom išao pješke iz svog mjesta u kojem stanujem, odnosno u Potravlju do Sinja. Tako da svake godine imamo određenu grupu koja se skupi, moli putem i tako hodočastimo Gospi Sinjskoj, a nekoliko godina smo se bili zavjetovali, išli smo bos, bosonogi.” (S2)

Izjave sugovornika iz ovog istraživanja djelomično potvrđuju jednih od istraživačkih pitanja, na način da ukazuju da, iako ove godine skoro svi sugovornici su vozilom pohodili na hodočašće, svojim riječima potvrđuju da u prethodnim hodočašćima su pješice pohodili put. Učestalost pohoda hodočašća vozilom bi zahtijevalo daljnje i/ili ponovno ispitivanje istih sugovornika u budućnosti, no za sada se može smatrati da korištenje vozila u hodočašću je privremeni, omanji trend koji ne utječe na način na koja se hodočašća inače obavljaju.

6.3. Motiv za prisustvovanje hodočašću Gospi Sinjskoj

Po pitanju motiva i značaja za prisustvovanje hodočašću Gospi Sinjskoj, većina sugovornika je izjavila da im čin hodočašća je od velikog značaja, pritom smatrajući da općenito Gospa Sinjska mnogo znači za Sinj i područje Cetinske krajine. Osim toga, također ta ista većina za sebe izjavljuju više razloga zbog čega su na hodočašću, od koje se mogu napomenuti; molitve za blagoslov sebe i svojih obitelji, održavanje obiteljske i regionalne tradicije hodočašćenja te način duhovne obnove.

“Pa hodočašće Gospi Sinjskoj već tradicionalno za nas Cetinjane je velika pobožnost, i svi se utječemo našoj čudotvornoj Gospi Sinjskoj, ima veliki utjecaj za sve naše i obitelji i za naš narod i za mir u svijetu tako da eto svake godine hodočastimo, ima veliki utjecaj u našim životima.” (S2)

“Velik motiv ima koji je duhovni rast, i zavjetni motiv, kao zahvala, ali dosta velik značaj.” (S4)

“Ma ima dosta veliki značaj... i vjera mi puno znači u životu, od malih nogu... ali to je naša vjera, Sinjska, bez neke velike teologije.” (S5)

Čak i sugovornici koji se ne smatraju pretežito vjernicima, hodočašće Gospi Sinjskoj im služi kao način da održe svoju vjeru i obnove je, a ako ne, uglavnom sudjeluju u tom činu radi samog iskustva hodočašća. Generalno se može smatrati da razlozi iz kojeg mnogi hodočasnici sudjeluju u činu hodočašća ne proizlazi iz izoliranih, jedinstvenih razloga, već iz potrebe da održe tu dugotrajnu tradiciju šovanja Gospe Sinjske, pritom još po potrebi moleći se za svoje potrebe ili potrebe svoje obitelji.

6.4. Zadovoljstvo hodočašćem Gospi Sinjskoj

Kada se sugovornike u intervjuima pitalo za zadovoljstvo koje pruža čin hodočašća, gotovo jednoglasno su svi sugovornici potvrdili da hodočašće im pruža veliku razinu zadovoljstva. Zadovoljstvo u ovom slučaju, se ponajviše reflektirao na subjektivan osjećaj koji sugovornici osjećaju tokom ili nakon hodočašća. Par sugovornika, bez ikakvog poticaja, poslužilo se imaginarnom skalom od jedan do deset da izraze svoje visoko zadovoljstvo, generalno s ocjenama devet i deset. Pojedinačno, sugovornici ukazuju na osjećaj ispunjenja, sreće i radosti tokom ili nakon obavljenog čina hodočašća.

“Pružna mi veliko duhovno zadovoljstvo, uistinu veliko duhovno zadovoljstvo.” (S1)

“Rekao bih na skali od jedan do deset... devet.” (S4)

“Kao što sam već rekla, pruža mi jedno jako veliko zadovoljstvo. Naročito se osjećam ispunjeno nakon što je hodočašće određeno. Na ljestvici od jedan do deset, mogla bi reći da je to desetka.” (S8)

Čak i jedan od sugovornika, koji tvrdi da živi u Sinju te nema puno prilike za duže hodočašće, napominje:

“... više ispunjavajuće to kad si prešao neki kilometar nego kad ideš pješke tako da mi je to kao nedjeljom na misu. Ali kad vidim toliko ljudi, to bi rekao da je ipak neko malo veće od obične mise nedjeljom, zadovoljstvo, ispunjenost, zato što je puno svita, obično bude ovaj nadbiskup, tako da to uvijek bude zanimljivo, onda te ispuni malo više nego obična misa.” (S7)

Ta tvrdnja može ukazati na proširenost zadovoljstva koje također utječe na lokalno stanovništvo u gradu Sinju, ili općenito vjernike koji nisu direktno sudjelovali na hodočašću dok su bili u gradu Sinju tokom blagdana Velike Gospe.

6.5. Samoprocjena razine vjere hodočasnika

Jedno od pitanja u polustrukturiranom intervjuu je tražio od sugovornika da samostalno procjene i obrazlože da li se smatraju vjernikom i kako, uz mali poticaj da po mogućnosti ukažu na svoje vjerske navike i prakse, poput odlaska na sv. misu, koliko i kako se redovito mole, općenito izvan doba i čina hodočašća. Veliki broj sugovornika izjavljuju da se smatraju vjernicima, iako par sugovornika među praktičnim vjernicima također tvrde da nisu redoviti u pohađanju sv. mise i u molitvi. Od sugovornika koji se ne smatraju redovitim vjernicima, ili vjernicima uopće, se također dijeli sličan stav u neredovitosti pohađanja vjerskih obreda i praksi, koji u biti označava znatno manju, ako ne nikakvu prisutnost, od sugovornika koji su se sami prozvali praktičnim vjernicima.

“Smatram se vjernikom, budući da stvarno svaku nedjelju prisustvujem svetoj misi. Trudim se što manje propuštati, to se dogodi jedino u bolesti. Tako da smatram se praktičnim vjernikom, sad koliko sam dobar ili nisam, to je na drugima da sude, heh.” (S1)

“Smatram se vjernikom, ali ne pohađam dovoljno svetu misu. Malo se molim, mislim se molim se prije ispita da prođem i tako mi je Bog dosta pomogao da dođem dosta na faksu, zato sam zahvalan.” (S3)

“A nisam, ja mislim da nisam toliki vjernik. Nisam išao u crkvu toliko redovito, eto. Odem za Božić, za Uskrs. Odem tako i na Veliku Gospu, ne molim se nikako...” (S9)

Iako relativno ne-zamjetan, od ove točke u istraživanju i interpretaciji može se primjetiti kako se sugovornici mogu početi svrstavati u dvije, različite vrste vjernika i hodočasnika. Razlike će se moći početi očitovati u načinu razmišljanja i učestalosti obavljanja vjerskih praksi, koja za sada bilježi prvih pet sugovornika kao praktični vjernici, dok ostalih četiri sugovornika su manje praktični vjernici.

6.6. Doprinos hodočašća svakodnevnom vjerskom životu

Sljedeće pitanje koje je bilo postavljeno sugovornicima se odnosilo na procjenu utjecaja hodočašća na svakodnevni vjerski život sugovornika, tj. da li po mogućnosti, čin hodočašća pomaže u nečemu na što općenito vjernici referiraju na “obnovu duha”. Sugovornici su ukratko potvrdili da čin hodočašća uvelike pomaže ili doprinosi vjerskom životu hodočasnika, pritom pojedinačno iznoseći vlastite razloge zašto, iako je većina apstraktno te bez puno obrazloženja samo potvrdila da “pomaže u duhovnom smislu”.

“Pa naravno da pomaže, znači svi mi koji smo vjernici, koji vjerujemo u Isusa Krista smatramo da čin vjere moramo svakodnevno održavati, bit što bolji ljudi što bolji kršćani, pomagati jedni drugima, tako da mislim da predstavlja veliku ulogu u našim životima.” (S2)

“Pa možda ne svakodnevnom vjerskom životu, ali pomaže tom nekom duhovnom, dnevnom razvijanju, u tom nekom duhovnom smislu.” (S6)

Općenito, većina sugovornika smatra da čin hodočašća posluži k tome da duhovno obnovi redovitog vjernika, pritom da podsjeti vjernika zašto redovito obavlja svoje vjerske obrede, ili da generalno potpomogne hodočasnike u svojim životnim okolnostima. Kao što je jedan od sugovornika predložio:

“Definitivno pomaže, definitivno. Zato što tokom godine malo se čovjek ulijeni, ako tako mogu reć. Malo padnemo u molitvi, nema te svakodnevne molitve... tako da mogu slobodno reć ta prekretnica u tom razdoblju kada jednostavno damo jedan taj svoj obol, damo nešto od sebe, za zagovor Majke.” (S1)

Što može implicirati da čin hodočašća nije nužno jedan jednostavan čin, iako se konceptijski može predstaviti na taj način. Hodočašće po mnogima označava dugi put iz kojeg hodočasnici ulažu mnogo svog truda, energije i svojih resursa da bi došli do cilja, često pod utjecajem zavjeta. Drugi sugovornik po ovom pitanju obrazlaže:

“... mislim da bi mi više pomagalo da se više namučim doć do tog hodočašća, s obzirom da mi je to 10 minuta i ko svaka druga misa, ne dobijem taj neki ekstra veći čin, mjera duha, mislim da je taj dio gdje se namučiš da bi došao da te puno više ispunjava...” (S7)

Što također dodatno ukazuje na mogućnost toga da čin hodočašća samo po sebi uvelike doprinosi vjerniku, ako se vjernik odluči prihvatiti tog čina i postati hodočasnikom na putu poput onog kojeg vodi do Gospe Sinjske. Ukratko, s navedenim tvrdnjama sugovornika se može smatrati da vjernici daju veći značaj hodočašću za svakodnevni život.

6.7. Povezanost vjernika sa vlastitom vjerskom zajednicom

Nastojeći utvrditi koliko čin hodočašća može utjecati na određene vjerske zajednice, sugovornike se u intervju prije pitalo koliko su upoznati te povezani sa svojim vlastitim vjerskim zajednicama. Općenito se u pitanju impliciralo na župe iz kojih su proizašli, no pritom sa terminom “vjerske zajednice” namjerno ostavljeno na odabir sugovornika da definiraju ako se uopće osjećaju povezani s drugim vjernicima. Većina sugovornika je odmah razumjela da je u pitanju njihov odnos sa članovima iz vlastitih župa i crkava, te postoji iznenađujući omjer između broja sugovornika koji smatra da su puno povezani sa vlastitim vjerskim zajednicama, te brojem sugovornika koji smatra da nisu. Pet sugovornika za sebe smatra da su povezana sa svojim vjerskim zajednicama, od kojih dvoje sugovornika također napominju njihov dobrovoljni rad u crkvi i župi. Kao primjer tome, slijedi izjava jednog od to dvoje sugovornika:

“Smatram da sam dobro povezan. Pokušavam sudjelovati u svemu, u svim akcijama u svemu što se događa, tako da sam i dio zbora, i čitač. Tako da kad se god nešto događa u našoj župi, stvarno se trudim dat što god mogu u tom trenutku.” (S1)

Sugovornici koji se smatraju povezanim sa svojom zajednicom, k tome općenito stavljaju razlog tome što njihove župe proizlaze iz malih mjesta, “*svi se znamo tu iz crkve*” (S5).

“Smatram da sam dosta povezan sa vjerskom zajednicom, zato što je mala zajednica, iz malog grada, malog mjesta, malog sela, pa dosta smo povezani.” (S3)

Što se tiče četvero sugovornika koji se ne smatraju povezanim sa svojim zajednicama, tu također postoje tvrdnje i razlozi koje uglavnom proizlaze iz udaljenosti sugovornika od vjerskog života te manjkom prakticiranja vjere. Jedan od sugovornika navodi jedinstven slučaj toga da se ustvari može smatrati da je članom tri različitih župa, zbog čega

na ironičan način osjeća manjak povezanosti sa svojom zajednicom, kao što izriče u svom odgovoru na ovo pitanje:

“A nisam toliko povezan sa zajednicom, zato što mi je župa u Potravlju, župa u Sinju, župa u Zagrebu. A tamo gdje živim, blizu mi je crkva, i tamo odem u crkvu, ali nisam ono niti upoznat sa zajednicom, jer je Zagreb malo... nije to tako ko kod nas, da iza mise znaš pola ljudi, nego su to neki ljudi koje jedva znaš. Tako da bi rekao da sam slabo povezan sa svojom trenutnom matičnom župom, kako mi na osobnoj stoji, u Zagrebu. U Potravlju malo više, a u Sinju isto slabo, jer u biti u Sinju ne idem tako u crkvu osim na Gospu... kad sam tu, idem više u Potravlju. Tako da imam tri župe, i ne znam koliko ti to pomaže.” (S7)

Također jedna od sugovornica navodi kako razlog tome zašto se ne osjeća povezanom sa svojom vjerskom zajednicom proizlazi iz teškoće u pristupu takvim vjerskim zajednicama, ističući lošiju reputaciju koju dobiva od zbog ranije izjave u intervju u kojoj se sugovornica obrazlaže da je agnostik:

“...Ali razlozi su takvi što jednostavno ne znam kako pristupit zajednicama, i što su u zadnje vrijeme vjerske zajednice dobile dosta lošu reputaciju. Tako da ne znam koliko bih se osjećala pozvanom u takvu zajednicu s obzirom na ove moje pristupe duhovnosti.” (S8)

6.8. Utjecaj hodočašća na vjerske zajednice

Sada kada smo utvrdili koliko su, po vlastitoj procjeni, sugovornici povezani sa svojim vjerskim zajednicama, za sugovornike je uslijedilo pitanje koja se tiče utjecaja hodočašća na te same zajednice. Pritom su sugovornici bili potpomognuti time da pokušaju usporediti utjecaj hodočašća na zajednicu u odnosu na uobičajenu svetu misu. Odgovori su bili pretežito pozitivnog duha, utvrđujući kako hodočašće okuplja vjernike kroz vjeru, te ima znatno jači utjecaj na vjerske zajednice. Ponajviše, zbog samog čina hodočašća koji od hodočasnika traži veći trud i zalaganje.

“Pa mislim da je više od obične svete mise, to hodočašće, i dosta vrijedi za vjersku zajednicu.” (S3)

“Pa svakako je jer bilo kakvo iskustvo koje nije standardno, uobičajeno, čak svakodnevno, malo više produbi sam odnos s Bogom, i na kraju približi nas hodočasnike, spoznamo se i... eno, približi, puno više nego samo da idemo na misu tipa nedjeljom.” (S4)

Tu je također i pitanje organizacije hodočašća, osobito oko većih blagdana i značajnijih mjesta kao što je blagdan Velike Gospe u Sinju. S obzirom da se uoči samog velikog dana Velike Gospe organiziraju mise i procesije za obližnja mjesta pokraj grada Sinja, sugovornici koji se smatraju vjernicima, ističu upravo tu pojačanu povezanost koju osjećaju sa svojom zajednicom:

“Pa svakako, evo svake godine na 13. 8. naša župa i naše župe okolne hodočaste i vidi se to jedno zajedništvo kroz hodočašće samo a i ovdje procesiju u oboru čudotvorne Gospe Sinjske i kroz misu tako da i poslije druženje, prijatelji se druže na ručkovima poslije, ode se na piće, tako da mislim da to hodočašće zbližava našu crkvenu zajednicu, našu župu, naše župljane i župljanke.” (S2)

Tu su naravno bili sugovornici koji su se u prethodnim pitanjima sebe manje prozivali vjernicima, koji također ističu osjećaj zajedništva koje čin hodočašća stvara, čak i kod pojedinaca koji sami putuju na određena mjesta, ili putuju sa grupama koje istovremeno nisu dio uobičajenih sugovornikovih vjerskih zajednica.

“Sigurno veže, osobito za hodočasnike, koji hodaju, kao što samo ime kaže. Jer ovo kako sam ja bio to preko Portugala, Španjolske, vidi se da ljudi koji idu skupa više se povežu, i onda je to emocionalno za njih više bolje, i sigurno ispunjava više nego obična misa. Tako da bih rekao da hodočašće sigurno puno doprinosi više nego obična misa, ispunjenost i ta neka... da se zategne vjera, zategnu prijateljstva, i tako.” (S7)

U svakom slučaju, sugovornici ističu osjećaj zajedništva koji ne djeluje isključivo unutar zasebnih vjerskih zajednica (župa ili crkava), nego čak između ili pripadnika različitih vjerskih zajednica, ili općenito samostalnih hodočasnika.

U sklopu prethodno navedenih pitanja koja se odnose na vjersko stanje sugovornika te njihovoj povezanosti sa vlastitim vjerskim zajednicama, možemo u isto vrijeme potvrditi da učestalost vjernika u obavljanju vjerskih obreda stavlja svakako pri tome treba imati na umu da učestalost pohađanja hodočašća kod manje praktičnih vjernika je teško izmjeriti, jer se tu radi o dijelu populacije koji poslije neodređene razine gotovo ne postoji na hodočašćima. No na temelju izjava sugovornika koji su za sebe potvrdili da se smatraju manje religioznima, no

da su isto pohodili hodočašće, mogu se dokučiti da više praktični i duhovni vjernici su sami više prisutni na hodočašćima te za njih ono ima veći utjecaj i učinak.

6.9. Molitveni ciljevi hodočasnika

U svrhu dubljeg propitkivanja sugovornika po pitanju njihovih osobnih motivacija tokom prisustvovanja u hodočašću, sugovornici su bili zamoljeni da obrazlože radi čega se ponajviše mole Gospi Sinjskoj. Također su bili potpomognuti primjerima pojmova poput “mir”, “zdravlje”, “snaga” i “motivacija”. Gotovo svi sugovornici su spomenuli da se mole za svoje zdravlje i zdravlje svoje obitelji, te zatim za duhovnu i osobnu snagu, te radost i sreću.

“Kada se molim, molim većinom da mi Bog da snage, i normalno pameti. Tako da mogu se u svojim svakodnevnim događanjima, u susretima s ljudima bit što je moguće bolji čovjek.” (S1)

“Obitelj i zdravlje.” (S7)

Neki od sugovornika su jedinstven način odgovorili na pitanje, s tvrdnjama poput *“Molim se da prođem sve ispite na faksu”* (S3) te *“...molim se za svog Junaka i Alkara Sinjskog,”* (S5) referirajući se na lokalne sportske klubove u gradu Sinju. Općenito se može istaknuti da osim pojmova koji su bili ponuđeni za primjer, jedan od sugovornika je također spomenuo da se moli radi zahvalnosti koju osjeća:

“Pa definitivno za zdravlje, za mir... Mir u svijetu, rekli bi miss-ice. Molim se da ostanem na putu koji je dobar, da budem dobar čovjek, i većinom su moje molitve zahvale za sve. Nije toliko, ono, ‘Bože daj mi’ koliko ‘Bože hvala ti’.” (S4)

U svakom slučaju može se primjetiti kako niti razina vjere u sugovornicima, niti učestalost molitve i pohađanje sv. mise, ne utječe mnogo na to da sudjeluju u molitvi kad su na hodočašću. Čak niti kontekst ili cilj molitve ne bude promijenjen u odnosu na vjerske navike sugovornika, ono ostaje zasebnim i jedinstvenim u odnosu na ono što sugovornici sami traže. Svakako s time može se smatrati da po pitanju pretpostavke da sugovornici se češće mole za svoje zdravlje i zdravlje bližnjih nego za promjenu života u vjeri.

6.10. Perspektive sugovornika na mišljenja drugih hodočasnika

Kao veće pitanje pri kraju intervjua, sugovornici su bili upitani u vezi njihove perspektive na moguća mišljenja drugih hodočasnika Gospi Sinjskoj. Takvo pitanje ima više značenja za istraživanje, s obzirom da nudi mogućnost u uvid sugovornika s obzirom na što oni smatraju; da li drugi hodočasnici dijele slična ili ista mišljenja kao i sugovornici, ili je vjerska situacija za hodočasnike ovisna od osobe do osobe? Odgovori koje su sudionici priložili ukazuju na pojavu u kojemu se obje situacije istovremeno događaju, gdje većina dijeli mišljenja, te istovremeno da su ta mišljenja drugačija kod drugih sugovornika, barem u subjektivnom okviru.

Sugovornici koje su se u prethodnim pitanjima suglasili da se smatraju više redovitim vjernicima, te da su povezani sa svojim vjerskim zajednicama, su uglavnom na ironičan način dali odgovore koji su bili veoma slični jedni drugima; većina hodočasnika također dijeli njihova mišljenja da je Velika Gospa posebna prigoda koja zbližava vjernike u Cetinskoj krajini, gdje se vjernici nalaze da bi se duhovno obnovili, molili za zdravlje i mir i sreću, te po prilici upoznali i družili se s drugim hodočasnici.

“Ja mislim da svi ljudi koji dođu na hodočašće u Sinj dijele moje mišljenje, jer svima njima hodočašće predstavlja jedan poseban trenutak, i općenito i ovo vrijeme u kojemu se nalazimo trenutno u Sinju predstavlja jedno posebno vrijeme za sve nas, za sve stanovnike Cetinske krajine.” (S1)

“Pa mislim da su približno ista očekivanja od svih hodočasnika, iskustva su također ista. Evo mi pričamo svake godine, prepričavamo kako nam je bilo na tim hodočašćima, kako smo se molili, kako smo se družili u te dane, kako smo bili jedinstveni kroz te dane. Preko godine možda nekad znamo biti u suprotnosti u nekim mišljenjima i razmišljanjima, u ove dane smo stvarno jedinstveni. Zato volimo ta hodočašća, zato volimo taj blagdan čudotvorne Gospe Sinjske, odnosno uznesenje blažene Djevice Marije.” (S2)

“Pa mislim da je to poprilično tuda negdje da smo svi, 90% da dijelimo mišljenje, i tako. Pa sigurno je, obnovi se duh, i fizički je dobro, i mentalno, za sve je dobro hodočašće, za sve je dobro hodočašće. Nema lošega tu sigurno.” (S5)

Na drugu ruku, tu su također i sugovornici koji su se u prethodnim dijelovima intervjua izjasnili da se ne smatraju praktičnim vjernicima, da ne obavljaju redovito vjerske obrede poput odlaska na svetu misu ili vršenje molitve. Kod tih sugovornika, njihova perspektiva na mišljenja drugih vjernika je drukčija od sugovornika koji su “veći” vjernici. Ti sugovornici smatraju da hodočasnici eventualno imaju svoja mišljenja o činu hodočašća, koliko im može značiti za svakodnevni vjerski život, te da možda čak i većina hodočasnika nisu toliko redoviti vjernici, kao što tvrde sugovornice:

“Pa vjerojatno ne, pretpostavljam da ne. Vjerujem da većina ljudi koja možda hodočasti, to čini iz možda nekih jačih religioznih razloga, i možda i obiteljskih i tako, ali mislim da je to da svatko ima neki svoj način, svoje razloge i da je to bez obzira na sve razloge, da je to dobro i korisno za osobe.” (S6)

“Pa zapravo mislim da je iznenađujuće velik broj hodočasnika vjerojatno dijele moja mišljenja, zato što sigurno nema toliko aktivnih ljudi koje aktivno prakticiraju vjeru idu u crkvu, kao što ih ima na samom hodočašću. Dapače, mislim da često puta tu dođu ljudi kojima je to jedan od možda tri do četiri puta u godini da zapravo idu nekako u vjersku zajednicu, tako da mislim pogotovo mladi. Mislim da stari, možda da ne, nemaju slične stavove, ali mislim da mladi da.” (S8)

Jedan od manje vjerski nastrojenih sugovornika čak tvrdi da više vjerski usmjereni hodočasnici vjerojatno dijele slična ili ista mišljenja među drugim hodočasniciima koji su također redoviti vjernici, no da on sam zaključuje da mali broj hodočasnika dijeli njegovo mišljenje u vezi hodočašća:

“A ne bi reka da da, ja mislim da pitate ove moje iz moje familije, oni bi vam rekli da svi više manje dijele, a eto s obzirom da nisam toliki veliki vjernik onda je meni to teško odlučit. Ja bi reka da ne dijele, da su drukčiji... tko je više religiozan, su više povezani jedni s drugima, da su više prisutni?” (S9)

S ovime se može reći da mišljenja više religioznih sugovornika samostalno potvrđuju istinitost svojih tvrdnji, te na taj način dokazuju svoju međusobnu povezanost u svojim vjerskim zajednicama, te između više vjerski usmjerenih hodočasnika općenito. Također, nije ništa manje bilo očekivano primjetiti da kod manje vjersko-ustrojenih sugovornika da imaju više individualizirana mišljenja, te da smatraju da drugi hodočasnici (barem hodočasnici koji nisu uvelike praktični vjernici) također imaju svoja mišljenja i iskustva u vezi hodočašća.

7. ZAKLJUČAK

Na temelju pojmova iz teorijskog dijela, te u suglasnosti sa rezultatima iz provedenog istraživanja, može se zaključiti da pučka religija kod mladih hodočasnika, barem kod onih koji hodočaste Gospi Sinjskoj, ostaje duhovno konzistentan. Iako ovo istraživanje ne može govoriti za sve mlade hodočasnike i vjernike, iz priloženog možemo vidjeti da postoji broj mladih koji i dalje sudjeluju na hodočašću. Među tim mladima su također hodočasnici koji su slabo povezani sa svojim vjerskim zajednicama, s manjkom redovitih sudjelovanja u vjerskim, kršćanskim praksama i obredima. To i dalje ne mijenja prirodu postojanja većine mladih vjernika koji svojevrijedno i sa većim razumijevanjem svoje vjerske prirode nastavljaju prisustvovati na hodočašću.

Što se može smatrati učestalim u načinu provođenja svog pučkog života, barem između više vjerski nastrojenih mladih te onih koji nisu, jest načini i motivacije koji vode hodočasnike na njihov put. Većina mladih i dalje nastoji pješićiti, zajedno sa svojim obiteljima ili prijateljima, od svojih mjesta do Sinja. Iako su gotovo svi sugovornici u ovom istraživanju rekli da za ovu godinu, 2022., su do Sinja došli vozilima, sugovornici su napomenuli da su barem do tada, nastojali ići pješice. Gotovo svi mladi koji sudjeluju u hodočašću čine to da bi obnovili svoju duhovnu snagu, te se mole Gospi Sinjskoj za gotovo slične razloge; zdravlje sebe i svojih bližnjih, osobni mir ili mir u svijetu, te za zahvale za dobar život ili sreću.

Suvremena istraživanja i literature često opisuju mlade koji postepeno gube povezanost sa svojim vjerskim zajednicama i duhovnim životom. Iako to se može pokazati kao objektivna činjenica, na temelju ovih intervjuja te interpretacija možemo primjetiti da, ako mladi uistinu postaju sve manje vjerski usmjereni, to se događa na produženom vremenskom razmjeru koji se proteže generacijama. Događa se kao proces koji još uvijek djeluje, te nije još uvelike potaklo mlade da ignoriraju svoj duhovni život. Ako išta, mladi su na putu da izmjene i sebi prilagode značenja i utjecaje koje činevi kao što hodočašća mogu imati, barem na temelju izjava koje su iznijeli manje vjerski nastrojeni sugovornici. No u međuvremenu, i dalje postoje mladi, barem u području grada Sinja i Cetinske krajine, koji održavaju način razmišljanja i vjersku razinu koje starije, konzervativnije generacije inače posjeduju.

8. SAŽETAK

Blagdan Velike Gospe je jedan od najvećih vjerskih blagdana u Cetinskoj krajini, posebice u području grada Sinja koji svake godine 15. kolovoza. U danima između 8. i 15. kolovoza, na hodočašće prema gradu Sinju kreću tisuće hodočasnika, mladih i starih, dok 15. kolovoza se održava glavna vjerska svečanost uz svetu misu i procesiju. Vjernici hodočaste iz svih različitih krajeva Dalmacije i Dalmatinske Zagore, dok svaki hodočasnik sa sobom nosi razloge, motive i očekivanja od cijelog iskustva. Od dubokih vjerskih razloga kao što su molitva za mir i zdravlje, za pokoru i duhovno očišćenje vjernika, do pojedinaca koji percipiraju cijeli događaj kao turističko iskustvo. Općenito se smatra da današnji mladi imaju drugačiju percepciju na vjeru, kršćanstvo, Crkvu i društvo, dok ih starije generacije znaju omalovažavati zbog načina na koje današnji mladi se odnose prema vjerskim obredima i/ili lokalnim običajima kao što je hodočašće Gospi Sinjskoj. Cilj ovog rada je ispitati i istražiti neke od tih mladih vjernika te pronaći dublje motive i razloge zbog koje je došlo do moguće promjene percepcije mladih na kršćansku vjeru. Postoji mogućnost da se mladi odrasli, posebice u dobnom razdoblju od 18 do najviše 30, i dalje se drže vjerskih načela koje im postavlja tradicionalna okolina, te da se razlozi za hodočašće i dalje većinski slažu sa prethodnim generacijama. Također postoji mogućnost i za pesimističnu suprotnost, u kojem mladi odrasli pohađaju hodočašće bez ikakve osobne vjerske inicijative, da udovolje drugima u zajednici, te da razvitak tehnologije i društva je za njih trivijaliziralo i uklonilo značenje hodočašća Gospi Sinjskoj.

Ključne riječi: *Gospa Sinjska, hodočašće, mladi vjernici*

SUMMARY

The Holiday of Our Lady is one of the largest religious holidays in the Cetina region, especially in the area of the town of Sinj, which is held every year on August 15. In the days between August 8 and 15, thousands of pilgrims, young and old, go on a pilgrimage to the city of Sinj, while on August 15, the main religious ceremony is held with Holy Mass and procession. Believers make pilgrimages from all different parts of Dalmatia and Dalmatian Zagora, while each pilgrim brings with them reasons, motives and expectations from the whole experience. From deep religious reasons such as praying for peace and health, for penance and spiritual purification of themselves, to individuals who perceive the whole event as a tourist experience. It is generally believed that today's young people have a different perception of religion, Christianity, the Church and society, while older generations often look down on them because of the way today's young people relate to religious rites and / or local customs such as the pilgrimage to Our Lady of Sinj. The aim of this paper is to examine and research some of these young believers and to find deeper motives and reasons for the possible change in the perception of young people on the Christian faith. There is a possibility that young adults, especially between the ages of 18 and 30, continue to adhere to the religious principles set by their traditional environment, and that the reasons for the pilgrimage still largely agree with previous generations. There is also the possibility of a pessimistic contrast, in which young adults attend pilgrimages without any personal religious initiative, to please others in the community, and that the development of technology and society has trivialized and removed the meaning of pilgrimage to Our Lady of Sinj.

Keywords: *Our Lady of Sinj, pilgrimage, young believers*

9. LITERATURA

1. Bauman, Z. (1996). From pilgrim to tourist—or a short history of identity. In S. Hall & P. Du Gay (Eds.), *Questions of cultural identity* (pp. 18–36). Sage Publications, Inc.
2. Duvnjak, N., Relja, R. i Žeravica, M. (2011). Religijski turizam kao poseban socio-kulturni fenomen – na primjeru istraživanja među studentima Sveučilišta u Splitu. *Nova prisutnost*, IX (2)
3. Dragić, M. (2010). Duhovna baština Hrvata u šibenskom zaleđu. *Godišnjak Titius*, 3 (3), 123-174.
4. Jukić, J. (1987). Religijske i društvene odrednice hodočašća. *Crkva u svijetu*, 22 (2), 115-126.
5. Jukić, J. (1988). Turizam i hodočašće. *Crkva u svijetu*, 23 (1), 34-41.
6. Kovačević, V., Kardum, G. i Malenica, K. (2019). Kvalitativno narativno istraživanje dječje religioznosti i u kontekstu pet dimenzija religioznosti // *Bogoslovska smotra*, 89, 4; 885-898
7. Leutar, I., Neuhold, L. i Leutar, Z. (2007). Obilježja hodočasnika u Međugorju - motivi i značenje hodočašća. *Bogoslovska smotra*, 77 (1), 217-243.
8. Leutar, Z. i Josipović, A.M. (2008). Neke dimenzije religioznosti mladih. *Nova prisutnost*, VI (3), 397-420.
9. Milovčić, I. (2007). HODOČAŠĆE U KONTEKSTU KRŠĆANSKOG BOGOŠTOVLJA / BOGOSLUŽJA. *Riječki teološki časopis*, 29 (1), 235-242.
10. Razum, R. i Mandarić, B.V. (2019). Mladi, vjera, duhovnost, crkvenost. *Bogoslovska smotra*, 89 (5), 1083-1108.
11. Radulović, L. (2013). Marijana Belaj: Milijuni na putu. *Antropologija hodočašća i sveto tlo Međugorja*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2012., 263 str.. *Studia ethnologica Croatica*, 25 (1), 329-332.
12. Szentmártoni, M. (2008). Duhovnost mladih danas. *Kateheza*, 30 (4), 310-318.
13. Willig, C. (2008) *Introducing qualitative research methods in psychology*. Second Edition. Maidenhead: McGare Hill/Open University Press.

10. PRILOZI

10.1. Intervju korišten u istraživanju

- 1. Vaš rod, dob, razina obrazovanja, radni status?**
- 2. Na koji način prisustvujete u hodočašću Gospi Sinjskoj? (vozilom, pješke, sam, u grupi itd.)**
- 3. Koji je vaš motiv za prisustvovanje na hodočašću? Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?**
- 4. Koliko vam zadovoljstvo pruža hodočašće?**
- 5. Da li se smatrate vjernikom i do koje razine? Da li, na primjer, redovito pohađate sv. misu, molite se često, itd.?**
- 6. Koliko vam čin hodočašća doprinosi vašem svakodnevnom vjerskom životu, pomaže li u obnovi duha?**
- 7. Smatrate li da ste povezani sa svojom vjerskom zajednicom? Ako da, koliko?**
- 8. Što smatrate, da li čin hodočašća puno vrijedi za vašu vjersku zajednicu? Je li puno više veže zajednicu nego npr. uobičajena sv. misa?**
- 9. Ako se molite često, ili samo za hodočašće, za što se najviše molite? (mir, zdravlje, snagu, motivaciju itd)**
- 10. Što mislite, da li većina drugih hodočasnika dijeli vaša mišljenja i/ili iskustva, ili su drukčiji, kako i zašto?**
- 11. Imate li ikakav komentar, upit, prijedložak za kraj?**

10.2. Obrazac za suglasnost

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

Odsjek za sociologiju

Mentor: doc.dr.sc. Vlaho Kovačević
e-mail: vkovacevic@ffst.hr

Student: Anđelko Glavinić
e-mail: aglavinic@ffst.hr

Poštovani/-a,

student sam treće godine jednopredmetnog preddiplomskog studija sociologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. U sklopu završnog rada, pod mentorstvom doc.dr.sc. Vlaho Kovačevića, provodim istraživanje na temu *Pučka religija mladih hodočasnika Gospi Sinjskoj*.

U svrhu prikupljanja podataka primjenjuju se metoda polustrukturirani intervju. Cilj istraživanja je ispitati i analizirati pučku religiju kod mladih hodočasnika Gospi Sinjskoj za vrijeme blagdana Velike Gospe u Sinju, što uključuje religijsku identifikaciju sugovornika, pohađanje religijskih obreda, motive, načine i značaje dolaska na hodočašće, te specifičnosti i zadovoljstvo sugovornika.

Vaše sudjelovanje je anonimno i dobrovoljno, te imate pravo odustati u bilo kojem trenutku istraživanja. Zbog potreba ovog istraživanja, molim Vas za pristanak na snimanje razgovora. Ukoliko želite, transkripte intervjuja možete dobiti na uvid. Svi podaci prikupljeni tijekom istraživanja bit će korišteni u svrhu izrade rada i bit će predstavljeni na javnoj obrani završnog rada.

Hvala na suradnji!

Mjesto i datum: _____

Potpis: _____

10.3. Transkripti intervjua

Sugovornik 1 (S1)

Sinj, 13.8.2022. 10:31

1. Vaš rod, dob, razina obrazovanja, radni status?

- Muškarac, imam 24 godine, upravo završavam diplomski studij Povijesti i Filozofije, i trenutno sam još uvijek student, tako da nisam zaposlen.

2. Na koji način prisustvujete u hodočašću Gospi Sinjskoj? (vozilom, pješke, sam, u grupi itd.)

- Ove godine sam evo baš na današnji dan nažalost nisam hodočastio, tako da sam sudjelovao samo kao pjevač u zboru, ajmo reć to je bio moj obolum hodočašću, ali zato na Gospin Žeženj, na sutrašnji dan, hodočastim iz Splita tako da tada će biti pješke.

2.1 A dosad kako je bilo?

A dosada bi svake godine hodočastili pješke. Okupili bi se ekipa i svake bi godine bi to bilo.

3. Koji je vaš motiv za prisustvovanje na hodočašću? Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?

- Pa ima veliki značaj. Prvo zato što okupimo se većinom obiteljski, hodočastimo našoj Gospi tako da ima stvarno ima veliki, veliki duhovni značaj. Pomolimo se, hodočastimo većinom za neke svoje nakane, tako da uvijek bude lijepo i uvijek se molimo da nam Naša Majka podari, da nam izmoli bogoslov u Gospodina.

4. Koliko vam zadovoljstvo pruža hodočašće?

- Pruža mi veliko, veliko duhovno zadovoljstvo, uistinu veliko duhovno zadovoljstvo.

5. Da li se smatrate vjernikom i do koje razine? Da li, na primjer, redovito pohađate sv. misu, molite se često, itd.?

- Smatram se vjernikom, budući da stvarno svaku nedjelju prisustvujem svetoj misi. Trudim se što manje propuštati, to se dogodi jedino u bolesti. Tako da smatram se praktičnim vjernikom, sad koliko sam dobar ili nisam, to je na drugima da sude, heh.

6. Koliko vam čin hodočašća doprinosi vašem svakodnevnom vjerskom životu, pomaže li u obnovi duha?

- Definitivno pomaže, definitivno. Zato što tokom godine malo se čovjek ulijeni, ako tako mogu reć. Malo, malo padnemo u molitvi, nema te svakodnevne molitve, tako da hodočašće, tako da mogu slobodno reć ta prekretnica u tom razdoblju kada jednostavno damo jedan taj svoj obol, damo nešto od sebe, za zagovor Majke. Tako da definitivno je značaj hodočašća velik.

7. Smatrate li da ste povezani sa svojom vjerskom zajednicom? Ako da, koliko?

- Smatram da sam dobro povezan. Pokušavam sudjelovati u svemu, u svim akcijama u svemu što se događa, tako da sam i dio zбора, i čitač. Tako da kad se god nešto događa u našoj župi, stvarno se trudim dat što god mogu u tom trenutku.

8. Što smatrate, da li čin hodočašća puno vrijedi za vašu vjersku zajednicu? Je li puno više veže zajednicu nego npr. uobičajena sv. misa?

- Reka bi definitivno, samo što je konkretno kod nas problem što bi možda trebali bi se okupiti veći broj ljudi, više vjernika tako da ajmo reć, župa zajedno obavlja hodočašće, okupljamo većinom u grupama. Ali ipak i ako se tako okupljamo, stvarno je velik značaj i za kolektiv naš, zajednicu.

9. Ako se molite često, ili samo za hodočašće, za što se najviše molite? (mir, zdravlje, snagu, motivaciju itd)

- Kada se molim, molim većinom da mi Bog da snage, i normalno pameti. Tako da mogu se u svojim svakodnevnim događanjima, u susretima s ljudima bit što je moguće bolji čovjek.

10. Što mislite, da li većina drugih hodočasnika dijeli vaša mišljenja i/ili iskustva, ili su drukčiji, kako i zašto?

- Ja mislim da svi ljudi koji dođu na hodočašće u Sinj dijele moje mišljenje, jer svima njima hodočašće predstavlja jedan poseban trenutak, i općenito i ovo vrijeme u kojemu se nalazimo trenutno u Sinju predstavlja jedno posebno vrijeme za sve nas, za sve stanovnike Cetinske krajine.

11. Imate li ikakav komentar, upit, prijedložak za kraj?

- Imam komentar da su pitanja vrlo dobra, intervju stvarno ugodan, tako da eto to bi bili komentari. Prijedloga nemam jer su stvarno pitanja su veoma dobro osmišljena, tako da svaka čast, eto ga.

Sugovornik 2 (S2)

Sinj, 13.8.2022. 10:40

1. Vaš rod, dob, razina obrazovanja, radni status?

- Dob je 38 godina, obrazovanje viša stručna sprema, profesor kineziologije i radni status je zaposlen sam u državnoj administraciji.

2. Na koji način prisustvujete u hodočašću Gospi Sinjskoj? (vozilom, pješke, sam, u grupi itd.)

- Pa evo ove godine sam sa vozilom došao, ali prošlih godina sam sa skupa sa svojim prijateljima, rodbinom išao pješke iz svog mjesta u kojem stanujem, odnosno u Potravlju do Sinja. Tako da svake godine imamo određenu grupu koja se skupi, moli putem i tako hodočastimo Gospi Sinjskoj, a nekoliko godina smo se bili zavjetovali, išli smo bosim, bosonogi.

3. Koji je vaš motiv za prisustvovanje na hodočašću? Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?

- Pa hodočašće Gospi Sinjskoj već tradicionalno za nas Cetinjane je velika pobožnost, i svi se utječemo našoj čudotvornoj Gospi Sinjskoj, ima veliki utjecaj za sve naše i obitelji i za naš narod i za mir u svijetu tako da eto svake godine hodočastimo, ima veliki utjecaj u našim životima.

4. Koliko vam zadovoljstvo pruža hodočašće?

- Pa hodočašće kao svakom pravom vjerniku pruža veliko zadovoljstvo. Na tim hodočašćima prinosimo svoje prošnje, molbe čudotvornoj Gospi Sinjskoj tako da predstavlja veliko, veliko zadovoljstvo i utječemo se na tim hodočašćima i za naše zdravlje i za naše obitelji i za našu domovinu tako da jedno poprilično veliko zadovoljstvo.

5. Da li se smatrate vjernikom i do koje razine? Da li, na primjer, redovito pohađate sv. misu, molite se često, itd.?

- Pa smatram se vjernikom, redovito pohađam svetu misu u svom naselju ili ako budem van mjesta svog naselja nastojim ići na svetu misu bar nedjeljom. Smatram se dobrim kršćaninom, sad koliko dobrim, to dragi Bog zna. Nadam se da sam dobar.

6. Koliko vam čin hodočašća doprinosi vašem svakodnevnom vjerskom životu, pomaže li u obnovi duha?

- Pa naravno da pomaže, znači svi mi koji smo vjernici, koji vjerujemo u Isusa Krista smatramo da čin vjere moramo svakodnevno uzdržavati, bit što bolji ljudi što bolji kršćani, pomagati jedni drugima, tako da mislim da predstavlja veliku ulogu u našim životima.

7. Smatrate li da ste povezani sa svojom vjerskom zajednicom? Ako da, koliko?

- Pa povezan sam sa svojom vjerskom zajednicom koliko mi moje mogućnosti daju. Većina to bude to pošto sam u državnoj administraciji, neke materijalne pomoći pri obnovi župe, pri nabavci materijala za župu i ostalih dobara što se tiče duhovne strane nastojim pomoći s te strane u organizaciji nekih putovanja, druženja, zajedničkih večera tako da mislim da dosta dobro to upražnjavam, taj neki odnos sebe kroz svoju župsku zajednicu.

8. Što smatrate, da li čin hodočašća puno vrijedi za vašu vjersku zajednicu? Je li puno više veže zajednicu nego npr. uobičajena sv. misa?

- Pa svakako, evo svake godine na 13. 8. naša župa i naše župe okolne hodočaste i vidi se to jedno zajedništvo kroz hodočašće samo a i ovdje procesiju u oboru čudotvorne Gospe Sinjske i kroz misu tako da i poslije druženje, prijatelji se druže na ručkovima poslije, ode se na piće, tako da mislim da to hodočašće zbližava našu crkvenu zajednicu, našu župu, naše župljane i župljanke.

9. Ako se molite često, ili samo za hodočašće, za što se najviše molite? (mir, zdravlje, snagu, motivaciju itd)

- Pa svakako, evo u današnje vrijeme čovjek se moli prije svega za zdravlje sebe i svoje obitelji. Ja osobno se uvijek pomolim dragom Bogu da budem bolji čovjek i za mir u svijetu, da prestanu ratovi i da živimo u nekom blagostanju i da uvažavamo jedni druge, da budemo tolerantni jedni drugima i da pomažemo jedne druge.

10. Što mislite, da li većina drugih hodočasnika dijeli vaša mišljenja i/ili iskustva, ili su drukčiji, kako i zašto?

- Pa mislim da su približno ista očekivanja od svih hodočasnika, iskustva su također ista. Evo mi pričamo svake godine, prepričavamo kako nam je bilo na tim hodočašćima, kako smo se molili, kako smo se družili u te dane, kako smo bili jedinstveni kroz te dane. Preko godine možda nekad znamo biti u suprotnosti u nekim mišljenjima i razmišljanjima, u ove dane smo stvarno jedinstveni. Zato volimo ta hodočašća, zato volimo taj blagdan čudotvorne Gospe Sinjske, odnosno uznesenje blažene Djevice Marije.

11. Imate li ikakav komentar, upit, prijedložak za kraj?

- Pa evo imam komentar, znači da svi ljudi koji dođu ovdje na hodočašće, svi oni imaju neke svoje potrebe, svi se utječu čudotvornoj Gospi Sinjskoj kao svojoj majci. Znamo da djeca uvijek kad ih nešto tišti (odu) svojim majkama, tako mi svojim duševnim patnjama, bolima utječemo se čudotvornoj Gospi Sinjskoj. Tako da mislim kroz ova hodočašća dobro potpunimo svoj duhovni život, nađemo utjehu u raznim našim nedaćama, i da je to u našoj tradiciji da nastojimo to očuvati i prenijeti na buduće generacije.

Sugovornik 3 (S3)

Sinj, 13.8.2022. 11:07

1. Vaš rod, dob, razina obrazovanja, radni status?

- [ime], muško, student medicine, 21, bračni status samac.

2. Na koji način prisustvujete u hodočašću Gospi Sinjskoj? (vozilom, pješke, sam, u grupi itd.)

- Došao sam vozilom, sa obitelji.

3. Koji je vaš motiv za prisustvovanje na hodočašću? Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?

- Pa ima dosta velik značaj. Dosta vremena kad sam u Zagrebu na faksu ne idem u crkvu, pa ovo mi je nekako neki reset da ispovjedim se. Ovo mi je jedna od tri ispovjedi u godini, pa mi znači dosta da se ponovno vratim religiji.

4. Koliko vam zadovoljstvo pruža hodočašće?

- Pruža mi veliko zadovoljstvo, osjećam se bolje psihički.

5. Da li se smatrate vjernikom i do koje razine? Da li, na primjer, redovito pohađate sv. misu, molite se često, itd.?

- Smatram se vjernikom, ali ne pohađam dovoljno svetu misu. Malo se molim, mislim se molim se prije ispita da prođem i tako mi je Bog dosta pomogao da dođem dosta na faksu, zato sam zahvalan.

6. Koliko vam čin hodočašća doprinosi vašem svakodnevnom vjerskom životu, pomaže li u obnovi duha?

- Pa pomaže naravno, osjećam se više duševno nakon hodočašća.

7. Smatrate li da ste povezani sa svojom vjerskom zajednicom? Ako da, koliko?

- Smatram da sam dosta povezan sa vjerskom zajednicom, zato što je mala zajednica, iz malog grada, malog mjesta, malog sela, pa dosta smo povezani.

8. Što smatrate, da li čin hodočašća puno vrijedi za vašu vjersku zajednicu? Je li puno više veže zajednicu nego npr. uobičajena sv. misa?

- Pa mislim da je više od obične svete mise, to hodočašće, i dosta vrijedi za vjersku zajednicu.

9. Ako se molite često, ili samo za hodočašće, za što se najviše molite? (mir, zdravlje, snagu, motivaciju itd)

- Molim se da prođem sve ispite na faksu, za to se najviše molim.

10. Što mislite, da li većina drugih hodočasnika dijeli vaša mišljenja i/ili iskustva, ili su drukčiji, kako i zašto?

- Pa mislim da djelimo svi ista iskustva, mišljenja. Svi imamo iste motive, doći ovamo duhovno se obnoviti.

11. Imate li ikakav komentar, upit, prijedložak za kraj?

- Ne.

Sugovornik 4 (S4)

Sinj, 13.8.2022. 16:54

1. Vaš rod, dob, razina obrazovanja, radni status?

- Muško, 30. Viša stručna sprema, zaposlen.

2. Na koji način prisustvujete u hodočašću Gospi Sinjskoj? (vozilom, pješke, sam, u grupi itd.)

- Evo danas vozilom, a inače sam pješke.

3. Koji je vaš motiv za prisustvovanje na hodočašću? Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?

- Velik motiv ima koji je duhovni rast, i zavjetni motiv, kao zahvala, ali dosta velik značaj.

4. Koliko vam zadovoljstvo pruža hodočašće?

- Rekao bih na skali od jedan do deset... devet.

5. Da li se smatrate vjernikom i do koje razine? Da li, na primjer, redovito pohađate sv. misu, molite se često, itd.?

- Da, smatram se redovitim vjernikom, da redovito idem na misu, redovito se molim. Pokušavam otići na di koju duhovnu obnovu ili hodočašće.

6. Koliko vam čin hodočašća doprinosi vašem svakodnevnom vjerskom životu, pomaže li u obnovi duha?

- Pa, itekako doprinosi vjerskom životu jer u toj nekakvoj samoći, putu, malo razgovaraš s Bogom na nekakvoj drugačijoj razini od standardne molitve. Tu u biti molitva a i put, odvojen si, sam si, dobro je, pronadeš se dijelom.

7. Smatrate li da ste povezani sa svojom vjerskom zajednicom? Ako da, koliko?

- Pa smatram da sam povezan sa vjerskom zajednicom. Koliko? Pa rekao bih koliko mi posao dozvoli, ali evo sa željom je to nekih devet od deset, ali realno sa poslom i obvezama na razini vikenda, na razini nekakvih akcija, dobrotvornih ili... evo samo prisustvovanje ovako hodočašću, tako da ne baš toliko puno koliko bih htio.

8. Što smatrate, da li čin hodočašća puno vrijedi za vašu vjersku zajednicu? Je li puno više veže zajednicu nego npr. uobičajena sv. misa?

- Pa svakako je jer bilo kakvo iskustvo koje nije standardno, uobičajeno, čak svakodnevno, malo više produbi sam odnos s Bogom, i na kraju približi nas hodočasnike, spoznamo se i... eno, približi, puno više nego samo da idemo na misu tipa nedjeljom.

9. Ako se molite često, ili samo za hodočašće, za što se najviše molite? (mir, zdravlje, snagu, motivaciju itd)

- Pa definitivno za zdravlje, za mir... Mir u svijetu, rekli bi miss-ice. Molim se da ostanem na putu koji je dobar, da budem dobar čovjek, i većinom su moje molitve zahvale za sve. Nije toliko, ono, "Bože daj mi" koliko "Bože hvala ti".

10. Što mislite, da li većina drugih hodočasnika dijeli vaša mišljenja i/ili iskustva, ili su drukčiji, kako i zašto?

- Pa s obzirom da sam dosta hodočasnika upozna na tipa, planinarskim križnim putevima, na hodočašću Gospi Sinjskoj, na raznim drugim hodočašćima, drugim svetištima, u Hrvatskoj ali i nekim međunarodnim. Stvarno mislim da dosta ljudi dijeli moje mišljenje, dosta ljudi... velika stvar, nije samo klasično, klasični odnos od 45 minuta mise ili sat ili nešto tako, nego je puno više odvajanja vremena, puno više, eto, "jedan na jedan" s Bogom i sa svojim mislima. I da, svi se upoznamo, razmjenimo iskustva, saznamo za nova hodočašća koja se

mogu obaviti, hodočastiti zapravo. I to je to, da, mislim da je većina od drugih hodočasnika, ako ne i nekih 99% dijeli slično mišljenje, barem nekih od koje sam ja upoznana.

11. Imate li ikakav komentar, upit, prijedložak za kraj?

- Komentar, upit, prijedlog... pa ne znam. Evo mislim da je dijelom to hodočašćenje ponekad toliko dobro da jedva čekaš iduće, haha.

Sugovornik 5 (S5)

Potravlje, 15.8.2022. 11:00

1. Vaš rod, dob, razina obrazovanja, radni status?

- Muško, 22 godine, zaposlen, neoženjen.

1.1 a razina obrazovanja?

- Srednja stručna sprema.

2. Na koji način prisustvujete u hodočašću Gospi Sinjskoj? (vozilom, pješke, sam, u grupi itd.)

- Trenutno vozilom, ali kao mlađi, pješke.

3. Koji je vaš motiv za prisustvovanje na hodočašću? Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?

- Ma ima dosta veliki značaj... i vjera mi puno znači u životu, od malih nogu... ali to je naša vjera, Sinjska, bez neke velike teologije.

4. Koliko vam zadovoljstvo pruža hodočašće?

- Pa veliko, ja sam ispunjen i srećom i radošću. Ne umara me.

5. Da li se smatrate vjernikom i do koje razine? Da li, na primjer, redovito pohađate sv. misu, molite se često, itd.?

- Pa da, smatram se vjernikom, onako ko poprilično pohađam misu skoro svake nedjelje, barem jednom tjedno sam u crkvi.

6. Koliko vam čin hodočašća doprinosi vašem svakodnevnom vjerskom životu, pomaže li u obnovi duha?

- Pa sigurno da da, pomaže i eto ti.

7. Smatrate li da ste povezani sa svojom vjerskom zajednicom? Ako da, koliko?

- Da, pa od jedan do deset, moga si me to (pitat), aheh... pa povezan sam dosta, svi smo tu, malo je mjesto, svi se znamo se svi tu iz crkve, ostalih i hodočašća i tako dalje.

8. Što smatrate, da li čin hodočašća puno vrijedi za vašu vjersku zajednicu? Je li puno više veže zajednicu to hodočašće nego npr. uobičajena sv. misa?

- Pa je, to znači dosta jednom godišnje, proc tih 15 kilometara, i eto ti.

9. Ako se molite često, ili samo za hodočašće, za što se najviše molite? (mir, zdravlje, snagu, motivaciju itd)

- Za obitelj, ljubav, domovinu, i sport, po što mi je sport isto tako dosta znači, u tome sam i eto ti, molim se za svog Junaka i Alkara Sinjskog.

10. Što mislite, da li većina drugih hodočasnika dijeli vaša mišljenja i/ili iskustva, ili su drukčiji, kako i zašto?

- Pa mislim da je to poprilično tuda negdje da smo svi, 90% da dijelimo mišljenje, i tako.

10.1 Hodočašće, dobra stvar, zajednica...?

- Pa sigurno je, obnovi se duh, i fizički je dobro, i mentalno, za sve je dobro hodočašće, za sve je dobro hodočašće. Nema lošega tu sigurno.

11. Imate li ikakav komentar, upit, prijedložak za kraj?

- Bez komentara.

Sugovornik 6 (S6)

Potravlje, 15.8.2022. 11:10

1. Vaš rod, dob, razina obrazovanja, radni status?

- Žensko, 31 godina, zaposlena, i šta je bilo još?

1.1 Razina obrazovanja...?

- Magistar povijesti i umjetnosti.

2. Na koji način prisustvujete u hodočašću Gospi Sinjskoj? (vozilom, pješke, sam, u grupi itd.)

- Vozilom sama, busom sam došla.

3. Koji je vaš motiv za prisustvovanje na hodočašću? Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?

- Pa rekla bih kulturološki razlozi, i koji značaj? Pa volim sudjelovati u tradicionalnim stvarima.

4. Koliko vam zadovoljstvo pruža hodočašće?

- Mmm, na koji način, ocijenit ili...? Pa da, veliki, mislim, volim, sviđa mi se.

5. Da li se smatrate vjernikom i do koje razine? Da li, na primjer, redovito pohađate sv. misu, molite se često, itd.?

- Pa ne smatram se nekim velikim vjernikom, i rijetko idem na misu.

6. Koliko vam čin hodočašća doprinosi vašem svakodnevnom vjerskom životu, pomaže li u obnovi duha?

- Pa možda ne svakodnevnom vjerskom životu, ali pomaže tom nekom duhovnom, dnevnom razvijanju, u tom nekom duhovnom smislu.

7. Smatrate li da ste povezani sa svojom vjerskom zajednicom? Ako da, koliko?

- Pa mislim da nisam povezana, znači malo.

8. Što smatrate, da li čin hodočašća puno vrijedi za vašu vjersku zajednicu? Je li puno više veže zajednicu to hodočašće nego npr. uobičajena sv. misa?

- Pa mislim da da? Jer daje taj nekakav, ono, konkretniji osjećaj da čovjek ima možda osjećaj da je nešto više uložio, i ima... ispunjeniji je nakon što tak hodočaste. Nije ono samo puko odlazak u crkvu, nego osjeća kao da je nešto više uložio, i da će možda nešto više dobiti od vjere.

9. Ako se molite često, ili samo za hodočašće, za što se najviše molite? (mir, zdravlje, snagu, motivaciju itd)

- Pa ne bi rekla da se molim u nekom tradicionalnom smislu, ali nekako priželjkujemo to neko duhovno u sferi, mir i zdravlje ljudima općenito, svojoj obitelji. Želim zapravo privući si neki dobri, ovaj, neznam... sreću.

10. Što mislite, da li većina drugih hodočasnika dijeli vaša mišljenja i/ili iskustva, ili su drukčiji, kako i zašto?

- Pa vjerojatno ne, pretpostavljam da ne. Vjerujem da većina ljudi koja možda hodočasti, to čini iz možda nekih jačih religioznih razloga, i možda i obiteljskih i tako, ali mislim da je to da svatko ima neki svoj način, svoje razloge i da je to bez obzira na sve razloge, da je to dobro i korisno za osobe.

11. Imate li ikakav komentar, upit, prijedložak za kraj?

- Pa poručila bih svima da bez obzira na osjećaj pripadnosti, vjeri, religiji, religijskoj zajednici, da bez predrasuda, ovaj... i bez osuđivanja, da pokuša iškusat se u hodočašću i možda pohodi crkvu bez obzira na svoja vjerska uvjerenja.

Sugovornik 7 (S7)

Potravlje, 15.8.2022. 11:20

1. Vaš rod, dob, razina obrazovanja, radni status?

- Muško, 29, magistar arheologije, zaposlen.

2. Na koji način prisustvujete u hodočašću Gospi Sinjskoj? (vozilom, pješke, sam, u grupi itd.)

- Pa s obzirom da sam, da živim u Sinju, obično je bilo prisustvovanje pješke za 10 minuta do crkve.

3. Koji je vaš motiv za prisustvovanje na hodočašću? Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?

- Pa značaj je velik s obzirom da je Sinjsko hodočašće jednog od najvećih stvari u Sinju, tada je oduvijek šušur, milijun ljudi, tako da bi rekao da je velik značaj, a i cijela povijest, od napada Turaka i od Gospe jako zanimljivo. Rekao bih, ovaj, dosta bitno za cili grad, onda što se hodočašće i vjere tiče, to je jedna od najjačih stvari za Sinjane i Cetinsku krajinu. Rekao bih, jednu od najboljih blagdana, i onda ti to, kako vjerski bude, onako bliže srcu, zato što je tvoje.

4. Koliko vam zadovoljstvo pruža hodočašće?

- Pa gledaj, hodočašće ko hodočašće, mislim da bi mi više pružilo da živim malo dalje, primjer ko ti ono kad si iša iz Potravlja... a pješke onda je to kako sam sad bio do Santiago de Camino, više ispunjavajuće to kad si prešao neki kilometar nego kad ideš pješke tako da mi je to kao nedjeljom na misu. Ali kad vidim toliko ljudi, to bi rekao da je ipak neko malo veće od obične mise nedjeljom, zadovoljstvo, ispunjenost, zato što je puno svita, obično bude ovaj nadbiskup, tako da to uvijek bude zanimljivo, onda te ispuni malo više nego obična misa.

5. Da li se smatrate vjernikom i do koje razine? Da li, na primjer, redovito pohađate sv. misu, molite se često, itd.?

- Pa smatram se vjernikom, ne pohađam redovito svetu misu, ali je pohađam bar jednom mjesečno, a šta si još ovo pita...?

5.1 Jel se molite kako?

- Aha, molim se, molim se, ne baš svaki dan ali skoro svaki, tako da bi rekao da sam vjernik, malo sam... nisam toliko dobar s Crkvom, ali sam vjernik, i dalje mi pruža zadovoljstvo otići na misu, s vremena na vrijeme.

6. Koliko vam čin hodočašća doprinosi vašem svakodnevnom vjerskom životu, pomaže li u obnovi duha?

- Pa opet ću se vratit na ono pretprošlo pitanje, mislim da bi mi više pomagalo da se više namučim doć do tog hodočašća, s obzirom da mi je to 10 minuta i ko svaka druga misa, ne dobijem taj neki ekstra veći čin, mjera duha, mislim da je taj dio gdje se namučiš da bi došao da te puno više ispunjava nego kako ja imam, ali dalje opet, ispuni na neki način više od obične mise, kako sam ti već reka.

7. Smatrate li da ste povezani sa svojom vjerskom zajednicom? Ako da, koliko?

- A vjerska zajednica, što bi značilo, katoličkaili ...?

7.1 A kao župa, kao crkva.

- A nisam toliko povezan sa zajednicom, zato što mi je župa u Potravlju, župa u Sinju, župa u Zagrebu. A tamo gdje živim, blizu mi je crkva, i tamo odem u crkvu, ali nisam ono niti upoznat sa zajednicom, jer je Zagreb malo... nije to tako ko kod nas, da iza mise znaš pola ljudi, nego su to neki ljudi koje jedva znaš. Tako da bi rekao da sam slabo povezan sa svojom trenutnom matičnom župom, kako mi na osobnoj stoji, u Zagrebu. U Potravlju malo više, a u Sinju isto slabo, jer u biti u Sinju ne idem tako u crkvu osim na Gospu... kad sam tu, idem više u Potravlju. Tako da imam tri župe, i ne znam koliko ti to pomaže.

8. Što smatrate, da li čin hodočašća puno vrijedi za vašu vjersku zajednicu? Je li puno više veže zajednicu nego npr. uobičajena sv. misa?

- Sigurno veže, osobito za hodočasnike, koji hodaju, kao što samo ime kaže. Jer ovo kako sam ja bio to preko Portugala, Španjolske, vidi se da ljudi koji idu skupa više se povežu, i onda je to emocionalno za njih više bolje, i sigurno ispunjava više nego obična misa. Tako da bih rekao da hodočašće sigurno puno doprinosi više nego obična misa, ispunjenost i ta neka... da se zategnu vjera, zategnu prijateljstva, i tako.

9. Ako se molite često, ili samo za hodočašće, za što se najviše molite? (mir, zdravlje, snagu, motivaciju itd)

- Obitelj i zdravlje.

10. Što mislite, da li većina drugih hodočasnika dijeli vaša mišljenja i/ili iskustva, ili su drukčiji, kako i zašto?

- Pa sigurno svatko individualno ima svoje neko viđenje, tako da ne bi rekao da dijele. Netko ide samo zbog toga da prošetata, da bude zabavno. Netko ide zbog svog nekog zavjeta. Zavjeta zbog nekog zdravlja. A moje je, mislim, specifično, osobito ovo za Gospu Sinjsku jer je, kažem... iz kuće mi je 10 minuta tako da nemam taj neki dio da idem po zagovoru na misu nego idem zato što je to veliki blagdan Sinjski. Svatko bi rekao da ima svako ima individualne razloge zašto ide i onda tako ima drugačije iskustvo nego ja.

11. Imate li ikakav komentar, upit, prijedložak za kraj?

- Nema nema, no hvala što si me intervjuira.

Sugovornik 8 (S8)

Sinj, 15.8.2022. 18:00

1. Vaš rod, dob, razina obrazovanja, radni status?

- Ja sam [ime], žensko sam, imam 28 godina, VSS sam i zaposlena sam na stalno.

1.1 A što je VSS?

- Visoka stručna sprema.

2. Na koji način prisustvujete u hodočašću Gospi Sinjskoj? (vozilom, pješke, sam, u grupi itd.)

- U manjoj grupi nekolicine ljudi, pješačim do mjesta održavanja svete mise, tj. do Sinja.

3. Koji je vaš motiv za prisustvovanje na hodočašću? Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?

- Moji motivi prvenstveno su obiteljske prirode, znači hodočašće nešto s čime idem sa obitelji već gotovo 20 godina, otkako sam bila dijete. Jednostavno to je prilika da se svi okupimo na jednom mjestu na nekakvom religijskom kontekstu koji je jako bitan mojoj obitelji. Koji je bio drugi dio pitanja?

1.2 Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?

- Osobno mi to dosta znači zato što mislim da je to jedna od tradicija koja danas izumiru u modernom svijetu. Tako da bilo koji način na koji se čovjek može povezati s duhovnosti je dobar.

4. Koliko vam zadovoljstvo pruža hodočašće?

- Kao što sam već rekla, pruža mi jedno jako veliko zadovoljstvo. Naročito se osjećam ispunjeno nakon što je hodočašće određeno. Na ljestvici od jedan do deset, mogla bi reći da je to desetka.

5. Da li se smatrate vjernikom i do koje razine? Da li, na primjer, redovito pohađate sv. misu, molite se često, itd.?

- Osobno se smatram duhovnom osobom, više nego što se smatram vjernikom. Znači nekakav sam agnostik više nego možda katolik. Ne molim se često, niti pohađam svetu misu.

6. Koliko vam čin hodočašća doprinosi vašem svakodnevnom vjerskom životu, pomaže li u obnovi duha?

- Da, kao što rekoh, razlog zbog kojeg ja idem na hodočašće je duhovne prirode i mislim da je, da čovjek ne mora nužno prakticirati religiju u svakodnevnom životu da bi se osjećao dijelom zajednice i da bi se osjećao dijelom nečeg što je većeg od njega ili nje same. Tako da smatram da je ovo blagdan koji bi trebao biti dostupan ili otvoren svima. Izuzetno mi je drago doći tamo i vidjeti hrpu ljudi, i vidjeti toliko pozitivne energije, i žao mi je što ga nema više.

7. Smatrate li da ste povezani sa svojom vjerskom zajednicom? Ako da, koliko?

- Pa, ne smatram se da sam povezana sa svojom vjerskom zajednicom, dapače mislim da sam podosta u gradu u kojem živim izolirano od vjerske zajednice, i mislim da je dio toga su... di je razloge za toga sam već prethodno navela. Ali razlozi su takvi što jednostavno ne znam kako pristupiti zajednicama, i što su u zadnje vrijeme vjerske zajednice dobile dosta lošu reputaciju. Tako da ne znam koliko bih se osjećala pozvanom u takvu zajednicu s obzirom na ove moje pristupe duhovnosti.

8. Što smatrate, da li čin hodočašća puno vrijedi za vašu vjersku zajednicu? Je li puno više veže zajednicu nego npr. uobičajena sv. misa?

- Ja bih rekla da da, zato što je hodočašće mjesto na kojem zapravo ljudi kad dođu, se mogu potpunosti posvetiti temi vjernosti, duhovnosti, obitelji, zajednice, i na neki način su svi... nisu toliko izolirani kao što su u svakodnevnom životu. Dapače, mislim da je primjer ovog

hodočašća Gospi Sinjskoj je jedan od dosta rijetkih primjera u našoj državi, pa i šire u svijetu, gdje sve je isključivo pozitivno.

9. Ako se molite često, ili samo za hodočašće, za što se najviše molite? (mir, zdravlje, snagu, motivaciju itd)

- Pa kao što rekoh kad sam na hodočašću, čak se i molim. Molim se najviše za zdravlje svoje obitelji, i zapravo to je u biti jedino zašto se molim, to i "good vibes", ali nemoj to napisat, hah. Mislim, zapravo se molim za zdravlje, da je sve ostalo vrlo rješivo.

10. Što mislite, da li većina drugih hodočasnika dijeli vaša mišljenja i/ili iskustva, ili su drukčiji, kako i zašto?

- Pa zapravo mislim da je iznenađujuće velik broj hodočasnika vjerojatno dijele moja mišljenja, zato što sigurno nema toliko aktivnih ljudi koje aktivno prakticiraju vjeru idu u crkvu, kao što ih ima na samom hodočašću. Dapače, mislim da često puta tu dođu ljudi kojima je to jedan od možda tri do četiri puta u godini da zapravo idu nekako u vjersku zajednicu, tako da mislim pogotovo mladi. Mislim da stari, možda da ne, nemaju slične stavove, ali mislim da mladi da.

11. Imate li ikakav komentar, upit, prijedložak za kraj?

- Da, zapravo mislim da, pogotovo u današnje vrijeme... mislim da se ponavljam, ali mislim da je hodočašće jedno od rijetkih događanja gdje se čovjek ne osjeća izolirano, okrenuto sebi, i mislim da mi je drago jako vidjet da je ta tradicija jako zadržana u Sinju. U biti da, to je to, jako mi je drago vidjet da je to i dalje snažno, da je svake godine ni malo ne opada entuzijazam, svi usprkos svemu što smo prošli, tako da se nadam da će se to održati u budućnosti.

Sugovornik 9 (S9)

Sinj, 15.8.2022. 18:12

1. Vaš rod, dob, razina obrazovanja, radni status?

- 21 godina, muško, student, PMF, nezaposlen.

2. Na koji način prisustvujete u hodočašću Gospi Sinjskoj? (vozilom, pješke, sam, u grupi itd.)

- Dosad bi, dosad bi me... došao sam autom više manje, zato što bi došao sa obitelji.

3. Koji je vaš motiv za prisustvovanje na hodočašću? Koliki značaj za vas ima hodočašće Gospi Sinjskoj?

- Veliko je motiv... Idem radi obitelji, iskreno nisam toliko vjerski povezan pa ne znam, ali ima velik značaj jer eto, moji su u obitelji za to, i ja ih pratim jer mi je rečeno više manje, heh.

4. Koliko vam zadovoljstvo pruža hodočašće?

- Pa dobro, dobro pruža. Lijepo je vidjet svijet, lijepo je vidjet ljude kako idu, da se mole i to. Ja isto malo pomolim se, nisam dobar ali jesam eto. Šta ima veze, zadovoljan.

5. Da li se smatrate vjernikom i do koje razine? Da li, na primjer, redovito pohađate sv. misu, molite se često, itd.?

- A nisam, ja mislim da nisam toliki vjernik. Nisam išao u crkvu toliko redovito, eto. Odem za Božić, za Uskrs. Odem tako i na Veliku Gospu, ne molim se nikako, nemoj to reći njima.

6. Koliko vam čin hodočašća doprinosi vašem svakodnevnom vjerskom životu, pomaže li u obnovi duha?

- Da, ja mislim da pomaže. Pomaže na neki svoj, svoj način. Neki duhovni način.

7. Smatrate li da ste povezani sa svojom vjerskom zajednicom? Ako da, koliko?

- Eh, ne bi rekao. Ne bi rekao, mislim... moja familija je puno povezana, ali ja nisam toliko? A svi me znaju, no ja baš ne znam nikoga... Eto kad je hodočašće onda vidim da su tu ovi moji iz župe, odem sa njima. Malo pričam, ovako onako...

8. Što smatrate, da li čin hodočašća puno vrijedi za vašu vjersku zajednicu? Je li puno više veže zajednicu nego npr. uobičajena sv. misa?

- Je definitivno! To što sam maloprije reka, to da vidim svoje iz župe, moja obitelj isto priča sa drugim obiteljima i sve to... povežemo se definitivno, ono... je da me je malo sramota što nije toliko, što nisam toliki vjernik, pa...

9. Ako se molite često, ili samo za hodočašće, za što se najviše molite? (mir, zdravlje, snagu, motivaciju itd)

- Pa ja, pa zdravlje, a srića, ljubav...

9.1 Pardon, nek se malo udaljimo odavde.

- Može, može... eto ga, šta je bilo pitanje?

9.2. Ako se molite, zašto se molite?

- A pa da, mislim da sam već reka, za zdravlje, sriću, mir, eto... najviše zdravlje ja bi reka, s obzirom kako je bila korona i to sve.

10. Što mislite, da li većina drugih hodočasnika dijeli vaša mišljenja i/ili iskustva, ili su drukčiji, kako i zašto?

- A ne bi reka da da, ja mislim da pitate ove moje iz moje familije, oni bi vam rekli da svi više manje dijele, a eto s obzirom da nisam toliki veliki vjernik onda je meni to teško odlučit. Ja bi reka da ne dijele, da su drukčiji... tko je više religiozan, su više povezani jedni s drugima, da su više prisutni? Kako to pojasnit, ne znam...

11. Imate li ikakav komentar, upit, prijedložak za kraj?

- Ne, ne... Hvala na svemu ali ne.

11. BILJEŠKE O AUTORU

ANĐELKO GLAVINIĆ rođen je 2. studenog 1998. u Splitu. U Splitu je započeo školovanje u Osnovnoj školi Bol, a završio u Osnovnoj školi Dinka Šimunovića Hrvace. Završio za smjer računalnog tehničara za strojarstvo u Tehničkoj i Industrijskoj školi Ruđera Boškovića u Sinju. Zatim u 2019. upisao redovan studij na Filozofskom fakultetu u Splitu na Odsjeku za Sociologiju gdje privodi kraju treću godinu preddiplomskog studija.

E-mail: aglavinic@ffst.hr

Obrazac A.Č.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Antelko Glavinčić, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja sveučilišnog/e prvostupnika/ce Sociologije, izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio završnog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 16.9.2022.

Potpis

OBRAZAC I.P.

**IZJAVA O POHRANI ZAVRŠNOG / DIPLOMSKOG RADA U DIGITALNI
REPOZITORIJ FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU**

STUDENT/ICA	Anotelko Glavinic
NASLOV RADA	Pučka religija mladih hodočasnika Gospi Sinjskoj
VRSTA RADA	Istraživački rad
ZNANSTVENO PODRUČJE	Društveno područje
ZNANSTVENO POLJE	Sociologija
MENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	izv. prof. dr. sc. Vlaho Kovačević
KOMENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	
ČLANOVI POVJERENSTVA (ime, prezime, zvanje)	1. izv. prof. dr. sc. Gorana Bandalović 2. izv. prof. dr. sc. Marija Lončar 3. izv. prof. dr. sc. Vlaho Kovačević

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/ica predanog završnog diplomskog rada (zaokružiti odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude (zaokružiti odgovarajuće):

a.) u otvorenom pristupu

b.) rad dostupan studentima i djelatnicima Filozofskog fakulteta u Splitu

c.) rad dostupan široj javnosti, ali nakon proteka 6/12/24 mjeseci (zaokružiti odgovarajući broj mjeseci)

U slučaju potrebe dodatnog ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

Split, 16. 9. 2022.
mjesto, datum

potpis studenta/ice